

Q4

DNB- KONSERVERNET

Rapport for 4. kvartal 2015
(Foreløpig og urevidert)



Hovedtall

Resultatregnskap

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet			
	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	Året 2015	Året 2014
Netto renteinntekter	9 062	8 700	35 358	32 487
Netto provisjoner og gebyrer	2 082	2 313	8 862	8 969
Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi	2 164	279	8 683	5 317
Netto finans- og risikoresultat, DNB Livsforsikring	(662)	185	(390)	609
Netto forsikringsresultat, DNB Forsikring	141	129	521	491
Andre driftsinntekter	129	446	959	1 490
Netto andre driftsinntekter, totalt	3 853	3 352	18 635	16 877
Sum inntekter	12 915	12 052	53 993	49 363
Driftskostnader	(5 437)	(5 045)	(21 068)	(20 452)
Restruktureringskostnader og engangseffekter	1 811	(42)	1 157	(223)
Driftsresultat før nedskrivninger og skatt	9 290	6 964	34 083	28 689
Netto gevinster varige og immaterielle eiendeler	(9)	42	45	52
Nedskrivninger på utlån og garantier	(1 420)	(821)	(2 270)	(1 639)
Driftsresultat før skatt	7 860	6 184	31 858	27 102
Skattekostnad	(1 084)	(1 236)	(7 045)	(6 463)
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	28	16	(51)	(22)
Resultat for perioden	6 804	4 965	24 762	20 617

Balanser

Beløp i millioner kroner	31. des. 2015	31. des. 2014
Sum eiendeler	2 598 530	2 649 341
Utlån til kunder	1 542 744	1 438 839
Innskudd fra kunder	944 428	941 534
Egenkapital	190 078	158 723
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	2 946 164	2 711 624
Forvaltet kapital	2 900 714	2 936 331

Nøkkeltall

	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	Året 2015	Året 2014
Egenkapitalavkastning, annualisert (%)	15,0	12,6	14,5	13,8
Resultat per aksje (kroner)	4,11	3,05	14,98	12,67
Sum gjennomsnittlige rentemarginer, volumvektet (%) ¹⁾	1,21	1,24	1,24	1,24
Kostnadsgrad (%)	28,1	42,2	36,9	41,9
Periodens nedskrivninger i prosent av gjennomsnittlige netto utlån til kunder, annualisert	(0,37)	(0,23)	(0,15)	(0,12)
Ren kjernekapitaldekning, overgangsregel, ved utgangen av perioden (%)	14,4	12,7	14,4	12,7
Kjernekapitaldekning, overgangsregel, ved utgangen av perioden (%)	15,3	13,0	15,3	13,0
Kapitaldekning, overgangsregel, ved utgangen av perioden (%)	17,8	15,2	17,8	15,2
Aksjekurs ved utgangen av perioden (kroner)	109,80	110,70	109,80	110,70
Pris/bokført verdi (P/B)	0,98	1,14	0,98	1,14
Utbytte per aksje (kroner) ²⁾			4,50	3,80

1) Marginberegningen for finansiell leasing ble justert i tredje kvartal 2015. Tidligere perioder er omarbeidet tilsvarende.

2) Utbytteforslag for 2015.

For flere nøkkeltall og definisjoner vises det til side 36-37.

Det er ikke foretatt full eller begrenset revisjon av kvartalsberetning og -regnskap, men rapporten er behandlet i Styrets revisjonsutvalg.

Rapport for fjerde kvartal 2015

Styrets beretning	2
-------------------------	---

Regnskap DNB-konsernet

Resultatregnskap.....	12
Totalresultat.....	12
Balanser	13
Endring i egenkapital	14
Kontantstrømpoppstilling	15
Note 1 Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet.....	16
Note 2 Segmenter	17
Note 3 Kapitaldekning	20
Note 4 Likviditetsrisiko.....	22
Note 5 Netto renteinntekter	22
Note 6 Netto provisjonsinntekter.....	23
Note 7 Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi.....	23
Note 8 Driftskostnader.....	24
Note 9 Skattekostnad	25
Note 10 Nedskrivninger på utlån og garantier.....	25
Note 11 Utlån til kunder.....	26
Note 12 Netto nedskrevne utlån og garantier fordelt på kundegrupper	26
Note 13 Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost.....	27
Note 14 Finansielle instrumenter til virkelig verdi	27
Note 15 Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	29
Note 16 Investeringsiendommer.....	31
Note 17 Investeringer etter egenkapitalmetoden	32
Note 18 Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital	33
Note 19 Hybridkapital	33
Note 20 Opplysninger om nærstående parter.....	34
Note 21 Forretninger utenfor balansen og betingede utfall	34

Regnskap DNB ASA

Resultatregnskap.....	35
Balanser	35
Endring i egenkapital	35
Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet	35

Tilleggsinformasjon DNB-konsernet

Nøkkeltall.....	36
Resultat- og balanseutvikling	38
Opplysninger om DNB-konsernet	40

Styrets beretning

Resultatet i kvartalet

DNBs resultat var 6 804 millioner kroner i fjerde kvartal 2015, en økning på 1 839 millioner fra fjerde kvartal 2014. Korrigert for basisswapper økte resultatet med 2 213 millioner kroner.

Konsernet oppnådde en ren kjernekapitaldekning etter overgangsreglene på 14,4 prosent, en økning fra 12,7 prosent ved utgangen av fjerde kvartal 2014. Dette forutsetter et utbytte på 30 prosent eller 4,50 kroner per aksje. Høyere ordinært resultat og en rekke kapitaleffektiviseringstiltak bidro til den økte kjernekapitaldekningen. Risikovektet volum ved utgangen av året var om lag på samme nivå som i tilsvarende periode året før til tross for en kraftig svekkelse av den norske kronen i 2015. Uvektet egenkapitalandel økte til 6,7 prosent. Egenkapitalavkastningen i kvartalet var 15,0 prosent, opp 2,4 prosentpoeng fra tilsvarende periode i fjor og over konsernets mål på 12,0 prosent.

Økte volumer og bedre innskuddsmarginer bidro til en økning i netto renteinntekter på 4,2 prosent fra fjerde kvartal 2014. De gjennomsnittlige volumene av friske utlån økte med 8,7 prosent og innskuddsvolumene med 11,3 prosent. Valutakurseffekter bidro til volumveksten. Ved slutten av fjerde kvartal 2015 var den norske kronen 18,5 prosent svakere målt mot amerikanske dollar enn ved utgangen av 2014. Justert for valutakurseffekter økte innskuddsvolumene med 3,2 prosent og utlånsvolumene med 2,8 prosent. Utlånsmarginene ble redusert med 0,22 prosentpoeng, mens innskuddsmarginene økte med 0,25 prosentpoeng. Volumvektet rentemargin var 1,21 prosentpoeng, sammenlignet med 1,24 prosentpoeng i fjerde kvartal 2014.

Makroøkonomisk uro påvirket andre driftsinntekter i stor grad i fjerde kvartal. Netto andre driftsinntekter var 501 millioner kroner høyere enn i fjerde kvartal 2014. Korrigert for basisswapper var driftsinntektene 1 013 millioner kroner høyere. Netto gevinster på andre finansielle instrumenter trakk inntektene opp med 2 397 millioner kroner sammenlignet med tilsvarende periode i 2014. Dette skyldtes hovedsakelig inntekter fra kundeaktivitet innen rente- og valutainstrumenter. Netto provisjoner og gebyrer var 232 millioner kroner eller 10,0 prosent lavere enn i fjerde kvartal 2014. Reduksjonen i provisjoner og gebyrer var blant annet knyttet til økt digitalisering og avvikling av offentlig marked i DNB Livsforsikring. Driftsinntektene fra DNB Livsforsikring var også negativt påvirket med 980 millioner kroner som følge av overførsel av risikoutjevningfondet til kundenes premiereserver som ledd i oppreserveringen for økt levealder. Det underliggende resultatet i DNB Livsforsikring var godt.

De samlede driftskostnadene ble redusert med 1 462 millioner kroner, eller 28,7 prosent, fra fjerde kvartal 2014. Mot slutten av 2015 besluttet DNB å endre den ytelsesbaserte pensjonsordningen

som omfatter de fleste ansatte i den norske virksomheten, til en innskuddsbasert pensjonsordning. Endringen var nødvendig for å tilpasse seg den norske pensjonsreformen, og den nye ordningen vil bidra til økt forutsigbarhet og reduserte pensjonsforpliktelser. Fraregning av eksisterende pensjonsforpliktelse i fjerde kvartal 2015 innebar en resultateffekt på om lag 2 milliarder kroner før skatt som fremgår som en reduksjon i pensjonskostnader. Valutajusterte driftskostnader eksklusive engangseffekter økte med 238 millioner kroner, eller 4,7 prosent, i samme periode.

Nedskrivninger på utlån og garantier var 1 420 millioner kroner i kvartalet, en økning på 599 millioner sammenlignet med fjerde kvartal 2014. Gruppenedskrivningene økte blant annet som følge av svakere konjunkturer innenfor enkelte næringer. I tillegg ble det gjennomført en justering av konsernets risikomodell for storkundeområdet i kvartalet, som bidro til høyere gruppenedskrivninger. Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer ble redusert med 3,3 milliarder kroner fra utgangen av fjerde kvartal 2014 og utgjorde 14,0 milliarder ved utgangen av fjerde kvartal 2015. Dette tilsvarte 0,76 prosent av utlånsporteføljen, en reduksjon fra 0,96 prosent ved utgangen av fjerde kvartal 2014. Hovedårsaken var reduserte misligholdte og tapsutsatte engasjementer i storkundesegmentet.

Skattekostnaden i fjerde kvartal var på 1 084 millioner kroner eller 13,8 prosent av driftsresultat før skatt. Den lave skattekostnaden skyldtes i hovedsak endring av skattesats fra 27 til 25 prosent for beregning av utsatt skatt samt realisasjon av investeringsieendom innenfor fritaksmetoden.

Økt levealder har medført behov for forsterkning av premiereserven for kollektiv pensjonsforsikring. Ved utgangen av 2015 hadde DNB Livsforsikring dekket over 80 prosent av beregnet avsetningsbehov for økt levealder på totalt 11,6 milliarder kroner. Som ledd i oppreserveringen har DNB Livsforsikring overført store deler av risikoutjevningfondet til kundenes premiereserve med virkning for 2015. Tidligere avsetninger til risikoutjevningfondet har som følge av regnskapsreglene vært regnskapsført som et eget fond i egenkapitalen. Ved overføring til kundenes premiereserve ble resultatet i fjerde kvartal belastet med 980 millioner kroner. Overføringen påvirker ikke konsernets kapitaldekning. DNB Livsforsikring hadde en solvensposisjon etter Solvens II på 113 prosent uten bruk av overgangsreglene ved utgangen av 2015.

I november offentliggjorde Visa Inc. en avtale om å kjøpe samtlige aksjer i Visa Europe Ltd. DNB har eierinteresse i Visa Europe direkte gjennom aktivitet i Baltikum og indirekte gjennom medlemskap i Visa Norge. Den oppdaterte verdsettelsen av eierandelene i Visa Europe ved utgangen av året ga en effekt i DNBs konsernregnskap og egenkapital på 1,1 milliarder kroner. 0,9 milliarder kroner av dette ble regnskapsført i totalresultatet (egen-

kapital), mens 0,2 milliarder ble regnskapsført i resultatregnskapet. På realisasjonstidspunktet, som avhenger av godkjenning av flere konkurransemyndigheter, vil verdikningen i totalresultatet (egenkapital) bli regnskapsført som gevinst på linjen "resultat investeringer etter egenkapitalmetoden" i resultatregnskapet.

Viktige hendelser i kvartalet

I løpet av fjerde kvartal ble det gjort flere kapitaleffektiviseringstiltak i konsernet. Det ble gjennomført salg av enkelte lån og inngått garantikontrakter knyttet til engasjementer innenfor storkunde-segmentet, og DNB Livsforsikring solgte eiendom for 11,6 milliarder kroner og reduserte aksjeeksponeringen. Frigjort kapital i DNB Livsforsikring ble reinvestert i boliglån og rentepapirer med lavere risiko. Sammensetting av porteføljene bidrar til at avkastningen dekker rentegarantien de neste årene og gir god avkastning for kundene.

Under årets TV-aksjon i slutten av oktober ble Vipps brukt som betalingstjeneste og innsamlingsbøsse. Det bidro til færre kontanter, sikrere innsamling og større fleksibilitet for giverne. Det var første gang det ble brukt en digital betalingstjeneste i tilknytning til TV-aksjonen. Vipps ble i slutten av mai lansert for privatmarkedet og vil også bli lansert for bedrifter i løpet av første kvartal 2016. Ved slutten av 2015 var Vipps blitt lastet ned 1,3 millioner ganger og hadde 986 000 registrerte brukere.

I november åpnet DNB representasjonskontor i Marbella, Spania. Kontoret skal primært yte boliglån til nordmenn i Spania. DNB er den eneste norske banken som tilbyr lån med pant i utenlandsk bolig.

Mot slutten av november startet DNB prosessen med å avvikle bankboksene i sine kontorer. DNB har en ambisjon om at alle bankbokser skal være avviklet før sommeren 2016.

Etter nesten ett år i drift ble det i slutten av oktober besluttet å legge ned selskapet Valyou etter manglende suksess i markedet. Valyou ble lansert i november 2014 gjennom et eierfellesskap med Telenor og SpareBank 1 Gruppen, og produktet var en kontaktløs betalingsløsning med mobiltelefon.

Under "EM i PR" i desember 2015 ble DNB belønnet med gull for arbeidet med "Lærepenger", som er et gratis digitalt undervisningsopplegg til bruk i skoler.

I november kom en rapport fra EPSI Rating Group som viste at DNB Forsikring klatret mest på kundetilfredshetsbarometeret blant skadeforsikringsselskapene i Norge i 2015.

Prospera kåret DNB Markets til Norges beste meglerhus for aksjer i 2015. DNB Markets ble best totalt i kategoriene gjennomføring av handler og investormøter og konferanser og nummer to i analyser og rådgivning.

Som et resultat av at det de siste årene er blitt stadig vanskeligere for de unge å komme seg inn på et dyrere boligmarked i Norge, besluttet regjeringen i starten av oktober å øke BSU-grensen fra 200 000 kroner til 300 000 kroner fra 2016.

I slutten av oktober ble pilar-2 kravet fastsatt til 1,5 prosentpoeng for DNB. Totalt innebærer dette et krav om 15 prosent ren kjernekapitaldekning innen utgangen av 2016. DNB har definert en rekke tiltak for å nå kravet.

På kapitalmarkedsdagen i november 2015 presenterte DNB oppdaterte finansielle ambisjoner. Det overordnede målet er fortsatt en egenkapitalavkastning på minimum 12 prosent, samtidig som konsernet har tre delmål. Disse er en kostnadsgrad på under 40 prosent frem mot 2018, en ren kjernekapitaldekning på minimum 15 prosent ved utgangen av 2016 og et langsiktig nivå på 15,5 prosent, inkludert en buffer, fra utgangen av 2017, samt en utdelingsgrad på mer enn 50 prosent av overskuddet når konsernet har nådd kapitaldekningsmålene.

Resultatutvikling i kvartalet – hovedposter

Netto renteinntekter

Beløp i millioner kroner	4. kvartal		4. kvartal
	2015	Endring	2014
Netto renteinntekter	9 062	362	8 700
Valutakurseffekter		451	
Utlåns- og innskuddsvolum		230	
Andre netto renteinntekter		(41)	
Egenkapital og ikke rentebærende instrumenter		(76)	
Langsiktige finansieringskostnader		(88)	
Utlåns- og innskuddsmargin		(114)	

Netto renteinntekter økte med 362 millioner kroner eller 4,2 prosent fra fjerde kvartal 2014. Høyere volumer, blant annet som følge av valutakurseffekter, bidro til inntektsveksten. Utlånsmarginene ble redusert med i gjennomsnitt 0,22 prosentpoeng, mens innskuddsmarginene økte med 0,25 prosentpoeng. Volumvektede marginer ble redusert med 0,03 prosentpoeng. De friske utlånene økte i gjennomsnitt med 122 milliarder kroner, eller 8,7 prosent, fra fjerde kvartal 2014. Innskuddsvolumene økte i samme periode med 117,6 milliarder kroner eller 11,3 prosent. Korrigert for valutakurseffekter var veksten henholdsvis 2,8 og 3,2 prosent.

Netto andre driftsinntekter

Beløp i millioner kroner	4. kvartal		4. kvartal
	2015	Endring	2014
Netto andre driftsinntekter	3 853	501	3 352
Netto gevinster andre finansielle instrumenter		2 397	
Netto finans- og risikoresultat fra DNB Livsforsikring ¹⁾		133	
Øvrige driftsinntekter		(84)	
Netto gevinster ved salg av utlån		(221)	
Netto provisjoner og gebyrer		(232)	
Basisswapper		(512)	
Anvendelse av risikoutjevsningsfond		(980)	

1) Fratrullet garantert avkastning og tildeling til forsikringstagere.

Netto andre driftsinntekter økte med 501 millioner kroner eller 15,0 prosent fra fjerde kvartal 2014. Korrigert for basisswapper økte andre driftsinntekter med 1 014 millioner kroner. Netto gevinster på andre finansielle instrumenter trakk resultatet opp med 2 397 millioner kroner på grunn av økte inntekter fra rente- og valuta-instrumenter i fjerde kvartal.

Driftskostnader

Beløp i millioner kroner	4. kvartal		4. kvartal
	2015	Endring	2014
Driftskostnader eksklusive engangseffekter	(5 437)	(392)	(5 045)
Herav:			
Valutakurseffekter for enheter utenfor Norge		(154)	
Driftskostnader valutajustert	(5 283)	(238)	(5 045)
Driftskostnader eksklusive engangseffekter	(5 437)	(392)	(5 045)

Inntektsrelaterte kostnader

Ordinær avskrivning operasjonell leasing		(25)	
--	--	------	--

Driftsrelaterte kostnader

IT kostnader		57	
Øvrige kostnader		(32)	
Lønn- og personalkostnader		(113)	
Pensjonskostnader		(123)	
Valutakurseffekter for enheter utenfor Norge		(154)	
Engangseffekter	1 811	1 854	(42)
Andre restruktureringskostnader og engangseffekter	1 945	1 832	113
Restrukturering IT	9	78	(70)
Restruktureringskostnader - ansatte	(142)	(56)	(86)
Driftskostnader	(3 626)	1 462	(5 088)

Totale driftskostnader ble i fjerde kvartal 2015 redusert med 1 462 millioner kroner sammenlignet med tilsvarende periode året før. Det var primært engangseffekten knyttet til overgang fra ytelses- til

innskuddspensjon for konsernet som var årsaken til reduksjonen. Korrigert for dette økte kostnadene med 392 millioner kroner. Valutakurseffekter stod for 154 millioner kroner av denne økningen. Kostnadsgraden i kvartalet var 28,1 prosent, som var 14,1 prosentpoeng lavere enn i tilsvarende kvartal i 2014.

Nedskrivninger på utlån og garantier

Samlede nedskrivninger på utlån og garantier i fjerde kvartal var 1 420 millioner, av dette stod gruppenedskrivningene for 29 prosent. Sammenlignet med fjerde kvartal 2014 økte de individuelle nedskrivningene med 123 millioner kroner, hvorav shipping, offshore og energi innenfor segmentet store bedrifter og internasjonale kunder viste en økning, mens segmentet små og mellomstore bedrifter hadde en reduksjon. Gruppenedskrivningene økte blant annet som følge av svakere konjunkturer innenfor enkelte næringer. Oljeprisen, som er en viktig konjunkturindikator, falt med mer enn 30 prosent i kvartalet. I tillegg ble det gjennomført en justering av konsernets risikomodell for storkundeområdet i kvartalet, som bidro til høyere gruppenedskrivninger.

Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjorde 14,0 milliarder kroner ved utgangen av 2015, en reduksjon fra 17,3 milliarder ved utgangen av 2014. Dette utgjorde 0,76 prosent av utlånsporteføljen, en reduksjon på 0,20 prosentpoeng fra utgangen av 2014.

Skatt

DNBs skattekostnad i fjerde kvartal 2015 var 1 084 millioner kroner, eller 13,8 prosent av driftsresultat før skatt. Skatteprosenten var lavere enn forventningen på 25 prosent, hovedsakelig på grunn av salg av investeringseiendom gjennom aksjesalg under fritaksmodellen i DNB Livsforsikring og redusert skattesats fra 27 til 25 prosent for beregning av utsatt skatt.

Segmentresultater

Finansiell styring i DNB er innrettet mot de ulike kundesegmentene. Rapporterte tall reflekterer konsernets samlede salg av produkter og tjenester til de aktuelle segmentene.

Personkunder

Resultat i millioner kroner	4. kvartal		Endring	
	2015	2014	NOK mill	%
Netto renteinntekter	3 496	3 400	97	2,8
Netto andre driftsinntekter	1 120	1 141	(21)	(1,9)
Sum inntekter	4 616	4 540	75	1,7
Driftskostnader	(2 157)	(2 107)	(50)	(2,4)
Driftsresultat før nedskrivninger og skatt	2 459	2 434	25	1,0
Netto gevinster varige driftsmidler	0	1	(1)	
Nedskrivninger utlån og garantier	15	80	(64)	
Driftsresultat før skatt	2 474	2 514	(40)	(1,6)
Skattekostnad	(668)	(679)	11	1,6
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	(1)		(1)	
Resultat for perioden	1 805	1 835	(30)	(1,6)

Gjennomsnittlige balanseposter i milliarder kroner

Netto utlån til kunder	695,7	674,8	21,0	3,1
Innskudd fra kunder	391,1	363,8	27,3	7,5

Nøkkeltall i prosent

Marginer på utlån ¹⁾	1,95	2,28		
Marginer på innskudd ¹⁾	0,24	(0,34)		
Avkastning på allokert kapital ²⁾	21,2	24,5		
Kostnadsgrad	46,7	46,4		
Innskuddsdekning	56,5	53,9		

2) Beregnet i forhold til 3-måneders pengemarkedsrente.

2) Beregnet på grunnlag av allokert kapital, som tilsvarer eksternt kapitalkrav til virksomheten.

Resultatutviklingen i fjerde kvartal 2015 var preget av god vekst i netto renteinntekter, god kostnadskontroll og stabilt lave nedskrivninger.

En portefølje av fastrentelån på i underkant av 20 milliarder kroner ble solgt fra DNB Boligkreditt til DNB Livsforsikring i november 2015. Justert for denne transaksjonen utgjorde utlånsveksten 4,1 prosent fra fjerde kvartal 2014. Kundene betjenes fortsatt av banken, men disse lånene inngår i DNB Livsforsikrings portefølje som en investering som sikrer god avkastning i selskapet.

Volumvektede rentemarginer ble redusert med 0,03 prosentpoeng fra fjerde kvartal 2014, men økte med 0,01 prosentpoeng sammenlignet med tredje kvartal 2015.

Andre driftsinntekter var i sum relativt stabile fra fjerde kvartal 2014. Netto inntekter fra aksjeinvesteringer og valuta- og renteinstrumenter viste en positiv utvikling i perioden, mens økt digitalisering og rabattordninger knyttet til kortbruk bidro til reduserte inntekter fra betalingsformidling. Marginpress og reduserte priser førte videre til svakere inntektsutvikling fra langsiktige spareprodukter.

Kostnadsveksten fra fjerde kvartal 2014 forklares i hovedsak av omstilling i kontornettet og nedskrivning av aktivert systemutvikling.

Risikoen i boliglånsporteføljen er lav og nedskrivningene lå på et stabilt lavt nivå. Netto tilbakeføringer på tidligere nedskrivninger ga et positivt resultatbidrag i fjerde kvartal 2015 på 15 millioner kroner.

Markedsandelen av kreditt til husholdninger var 25,6 prosent ved utgangen av november 2015, mens markedsandelen av husholdningenes samlede sparing utgjorde 32,3 prosent. DNB Eiendom oppnådde en markedsandel på 18,7 prosent ved utgangen av kvartalet og er markedsleder i Norge.

Som følge av økende selvbetjeningsgrad ble i alt 20 bankkontorer avvirket i 2015, mens to nye ble åpnet. "Boligreisen", som skal hjelpe kunden gjennom alle praktiske forhold knyttet til bytte av bolig, vant to kategorier under Midas Awards. SAS og DNB inngikk i oktober 2015 et samarbeid som gjør at kunder kan oppgradere sitt MasterCard og få SAS EuroBonus-poeng på alle kjøp.

DNB har en ambisjon om fortsatt lønnsom vekst i personkundesegmentet. Nedskrivninger på utlån ventes å ligge på et stabilt lavt nivå.

Små og mellomstore bedriftskunder

Resultat i millioner kroner	4. kvartal		Endring	
	2015	2014	NOK mill	%
Netto renteinntekter	1 610	1 555	55	3,5
Netto andre driftsinntekter	449	477	(29)	(6,0)
Sum inntekter	2 059	2 032	26	1,3
Driftskostnader	(807)	(775)	(32)	(4,2)
Driftsresultat før nedskrivninger og skatt	1 252	1 258	(6)	(0,5)
Netto gevinster varige driftsmidler	(0)	43	(43)	
Nedskrivninger utlån og garantier	(360)	(462)	102	22,1
Resultat overtatt virksomhet	35	16	19	
Driftsresultat før skatt	927	854	73	8,5
Skattekostnad	(250)	(231)	(20)	(8,5)
Resultat for perioden	677	624	53	8,5

Gjennomsnittlige balanseposter i milliarder kroner

Netto utlån til kunder	220,3	209,6	10,7	5,1
Innskudd fra kunder	172,8	169,3	3,5	2,1

Nøkkeltall i prosent

Marginer på utlån ¹⁾	2,35	2,52		
Marginer på innskudd ¹⁾	0,39	0,05		
Avkastning på allokert kapital ²⁾	12,8	12,4		
Kostnadsgrad	39,2	38,1		
Innskuddsdekning	78,5	80,8		

1) Beregnet i forhold til 3-måneders pengemarkedsrente.

2) Beregnet på grunnlag av allokert kapital, som tilsvarer eksternt kapitalkrav til virksomheten.

Bedring i netto renteinntekter og reduserte nedskrivninger på utlån ga økt resultat og høyere avkastning på allokert kapital enn i fjerde kvartal 2014.

Utlånsvolumet var på nivå med tredje kvartal 2015 og økte med 5,1 prosent fra fjerde kvartal 2014. Innskudd fra kunder økte med 2,1 prosent fra fjerde kvartal 2014.

Høyere volumer og økte marginer på innskudd bidro til god vekst i netto renteinntekter sammenlignet med fjerde kvartal 2014.

Netto andre driftsinntekter var på et tilfredsstillende nivå, til tross for en mindre nedgang fra fjerde kvartal 2014. Nedgangen skyldtes blant annet at engangseffekter fra pensjonssparing påvirket inntektene positivt i fjerde kvartal 2014. Videre var etter-spørselen etter valuta- og rentesikringsprodukter noe svakere mot slutten av 2015 enn året før.

Driftskostnader økte noe fra fjerde kvartal 2014, hovedsakelig som følge av nedskrivninger knyttet til IT-prosjekter og kostnader til restrukturering.

Netto nedskrivninger på utlån utgjorde 360 millioner kroner i fjerde kvartal 2015, sammenlignet med 462 millioner i tilsvarende kvartal året før. Netto nedskrivninger tilsvarte 0,65 prosent av netto utlån regnet på årlig basis i kvartalet, som var en reduksjon fra 0,87 prosent i 2014. Nedskrivningene i fjerde kvartal knyttet seg i hovedsak til et lite antall engasjementer. For DNBs øvrige utlån til små og mellomstore bedriftskunder er det så langt ikke observert noen generell svekkelse av porteføljekvaliteten. Kvaliteten vurderes som tilfredsstillende, og tett oppfølging av kunder og forebyggende arbeid er viktige virkemidler for å opprettholde nivået. Utviklingen i oljerelaterte sektorer og i de regioner som er mest berørt av denne, følges nøye.

Som følge av nedjusterte vekstforventninger i norsk økonomi generelt ventes det mer moderat kredittvekst i markedet fremover. DNB legger til grunn en veksttakt i utlån til små og mellomstore bedrifter på linje med ventet innenlandsk kredittvekst i bedriftskundesegmentet.

Store bedrifter og internasjonale kunder

Resultat i millioner kroner	4. kvartal		Endring	
	2015	2014	NOK mill	%
Netto renteinntekter	3 929	3 726	204	5,5
Netto andre driftsinntekter	1 358	1 567	(209)	(13,3)
Sum inntekter	5 287	5 292	(5)	(0,1)
Driftskostnader	(2 202)	(1 914)	(287)	(15,0)
Driftsresultat før nedskrivninger og skatt	3 086	3 378	(292)	(8,7)
Netto gevinster varige driftsmidler	5	9	(5)	(54)
Nedskrivninger utlån og garantier	(1 079)	(465)	(614)	(131,2)
Resultat overtatt virksomhet	(6)	(14)	8	(57,1)
Driftsresultat før skatt	2 006	2 909	(903)	(31,0)
Skattekostnad	(582)	(902)	320	35,5
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt		2	(2)	(100,0)
Resultat for perioden	1 424	2 009	(585)	(29,1)

Gjennomsnittlige balanseposter i milliarder kroner

Netto utlån til kunder	579,3	520,8	58,6	11,2
Innskudd fra kunder	403,5	385,7	17,7	4,6

Nøkkeltall i prosent

Marginer på utlån ¹⁾	2,19	2,20		
Marginer på innskudd ¹⁾	(0,12)	(0,11)		
Avkastning på allokert kapital ²⁾	8,0	13,8		
Kostnadsgrad	41,6	36,2		
Innskuddsdekning	69,6	74,1		

1) Beregnet i forhold til 3-måneders pengemarkedsrente.

2) Beregnet på grunnlag av allokert kapital, som tilsvare eksternt kapitalkrav til virksomheten.

Økte volumer og stabile marginer ga god vekst i netto renteinntekter, men lavere andre driftsinntekter, kostnadsvekst og høyere nedskrivninger på utlån bidro til en nedgang i resultatet fra fjerde kvartal 2014.

Volumutviklingen var sterkt påvirket av en svekket norsk krone og gjennomsnittlige netto utlån til kunder viste en økning på 11,2 prosent fra fjerde kvartal 2014. Fra utgangen av 2014 til utgangen av 2015 var utlånsveksten 5,3 prosent, mens korrigert for utviklingen i valutakurser var det en underliggende reduksjon i porte-

føljen på 4,5 prosent i løpet av året. Nedgangen skyldtes blant annet tiltak for å redusere risikovektet volum. I løpet av 2015, særlig i fjerde kvartal, ble det gjennomført salg av enkelte lån og inngått garantikontrakter knyttet til engasjementer for å bidra til å styrke DNBs kapitaldekning. Fremover skal porteføljestyling også bidra til økt lønnsomhet ved at kapital kan reallokeres til de segmentene hvor avkastningen er høyest. Innskudd fra kunder viste en økning på 4,6 prosent fra fjerde kvartal 2014, men korrigert for valutakurs-effekter var det en nedgang på 6,4 prosent.

Volumvekst kombinert med opprettholdte marginer på utlån og innskudd ga vekst i netto renteinntekter fra fjerde kvartal 2014. Reduksjon i netto andre driftsinntekter fra tilsvarende periode i 2014 var spesielt påvirket av kostnader og tap knyttet til tiltak for å redusere risikovektet volum.

Svekkelsen av den norske kronen medførte en økning i kostnadene ved internasjonale enheter målt i norske kroner på om lag 150 millioner kroner sammenlignet med fjerde kvartal 2014.

Netto nedskrivninger på utlån økte fra fjerde kvartal 2014, blant annet som følge av eksponering mot oljerelaterte bransjer. Målt i forhold til gjennomsnittlige utlån utgjorde netto nedskrivninger 0,74 prosent regnet på årsbasis, en økning på 0,38 prosentpoeng fra året før. Individuelle nedskrivninger økte med 0,09 prosentpoeng til 0,47 prosent i fjerde kvartal 2015, mens høyere gruppenedskrivninger stod for resten av økningen og reflekterte et svakere konjunkturbilde. Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjorde 9,5 milliarder kroner ved utgangen av 2015, sammenlignet med 11,6 milliarder på tilsvarende tidspunkt året før.

DNB har som ambisjon å styrke lønnsomheten til tross for sterk konkurranse om de mest lønnsomme kundene. Konkurranseforholdene påvirkes av forskjeller i bankenes kapitalkrav. Lønnsomhet skal oppnås gjennom aktiv porteføljestyling og ved å prioritere de riktige kundene med potensial for salg av et bredt utvalg av bankens produkter og tjenester. DNB har et mål om å bli strategisk rådgiver for flere kunder gjennom å utnytte konsernets bransjeekspertise og tilpasse produkter og tjenester til kundenes totale finansielle behov. For å kunne ta en attraktiv posisjon som hovedbank må DNB være konkurransedyktig på hele bredden av finansielle tjenester.

Kombinasjonen av økte kapitalkrav og forventning om høyere tapsavsetninger gjør at 2016 vil bli et krevende år for storkundesegmentet i DNB. Det ventes imidlertid en positiv utvikling i rentemarginer og at nye lånetransaksjoner over tid vil gi en økende avkastning på allokert kapital. Gjennom tette relasjoner med ledende selskaper er DNB godt posisjonert for å øke sin andel av inntekter knyttet til ikke lånerelaterte produkter og tjenester innenfor blant annet investeringsbankvirksomheten, trade finance og innskuddspensjon.

Egenhandel

Segmentet omfatter egenhandel i valuta-, rente-, aksje- og råvareprodukter, herunder avdekking av markedsrisiko knyttet til kunde-transaksjoner. Egenhandelsvirksomheten skal støtte opp om betjeningen av konsernets kunder.

Resultat i millioner kroner	4. kvartal		Endring	
	2015	2014	NOK mill	%
Netto renteinntekter	3	128	(125)	(97,7)
Netto andre driftsinntekter	796	(102)	898	(87,9)
Sum inntekter	799	26	773	(96,9)
Driftskostnader	(97)	(132)	35	26,3
Driftsresultat før skatt	702	(105)	808	(76,9)
Skattekostnad	(183)	28	(211)	(75,4)
Resultat for perioden	520	(77)	597	(73,9)

Nøkkeltall i prosent

Avkastning på allokert kapital ¹⁾	28,4	(4,9)		
--	------	-------	--	--

1) Beregnet på grunnlag av allokert kapital, som tilsvare eksternt kapitalkrav til virksomheten.

Netto andre driftsinntekter i kvartalet økte som følge av gode resultater fra handel med både norske og internasjonale rente-

instrumenter. Også inntektene fra valutahandel viste en positiv utvikling sammenlignet med samme kvartal året før. Lavere eksponering bidro til lavere avsetning for motpartsrisiko på derivater.

Tradisjonelle pensjonsprodukter

Segmentet omfatter porteføljen av tradisjonelle ytelsesbaserte pensjonsprodukter i DNB Livsforsikring. DNB tilbyr ikke lenger slike produkter til nye kunder.

Resultat i millioner kroner	4. kvartal		Endring	
	2015	2014	NOK mill	%
Forhåndsprising risiko og rentegaranti	137	173	(36)	(20,7)
Eiers andel av administrasjonsresultat	78	48	30	
Eiers andel av risikoresultat	82	121	(39)	
Eiers andel av renteresultat	(1 001)	(121)	(879)	
Avkastning på selskapsporteføljen	107	91	16	17,9
Driftsresultat før skatt	(596)	312	(908)	
Skattekostnad	705	123	582	
Resultat for perioden	109	436	(326)	(74,9)
Gjennomsnittlige balanseposter i milliarder kroner				
Netto utlån til kunder	13,0	2,4	10,6	
Nøkkeltall i prosent				
Kostnadsgrad	(14,3)	34,6		
Avkastning på allokert kapital ¹⁾	2,4	10,0		

1) Beregnet på grunnlag av allokert kapital, som tilsvare eksternt kapitalkrav til virksomheten.

Resultatutviklingen i virksomheten var god i fjerde kvartal 2015, men driftsresultatet ble negativt påvirket med 980 millioner kroner som følge av en overførsel fra risikoutjevningfondet til kundenes premiereserve. Korrigeret for denne overførselen var det en resultatfremgang fra året før.

Vedvarende lavt rentenivå medfører at inntjeningen for livsforsikringsselskapene kan bli krevende de kommende årene. DNB Livsforsikring har tilpasset seg det lave rentenivået blant annet gjennom en betydelig portefølje av langsiktige obligasjoner til amortisert kost samt investeringer i eiendom. Videre har DNB Livsforsikring kjøpt en portefølje boliglån med fast rente fra DNB Boligkreditt. Sammensetningen av porteføljene bidrar til at avkastningen dekker rentegarantien de neste årene. I tillegg har DNB Livsforsikring tilpasset virksomheten gjennom utfasing av offentlig marked samt stans i salg av ytelsespensjon og fripoliser med rentegaranti.

Hvert kvartal tester DNB Livsforsikring om de avsatte premiereservene er tilstrekkelige. Testen gjennomføres ved å sammenligne forsikringsmessige avsetninger beregnet med utgangspunkt i markedsrenter og forsikringsmessige forpliktelser beregnet med basis i kontraktens grunnlagsrente (rentegaranti). Tilstrekkelighetstesten viste positive marginer ved utgangen av 2015.

Økt levealder har medført behov for forsterkning av premiereserven for kollektiv pensjonsforsikring. Ved utgangen av 2015 utgjorde avsetningen for økt levealder 9,5 milliarder kroner av et beregnet avsetningsbehov på totalt 11,6 milliarder kroner. Finanstilsynet har godkjent DNB Livsforsikrings opptrappingsplan, som innebærer at risikoutjevningfondet skal benyttes til å dekke deler av kundenes andel av avsetningen. Resultatet i 2015 ble således belastet med 980 millioner kroner, som tilsvarer overføring av store deler av risikoutjevningfondet til kundenes premiereserver. Det resterende avsetningsbehovet på 2,1 milliarder kroner skal finansieres i perioden frem til og med 2020. Av dette skal eier dekke 0,8 milliarder kroner, mens resterende del kan finansieres av kundenes renteresultat, forutsatt at avkastningen er tilstrekkelig til å dekke både kontraktens rentegaranti og avsetningsbehovet for økt levealder.

DNB Livsforsikring hadde ved utgangen av 2015 allerede dekket over 80 prosent av beregnet avsetningsbehov for langt liv, og det gir selskapet et godt utgangspunkt for å levere gode resultatbidrag til eier også i kommende år.

Resultater i året 2015

DNBs resultat var 24 762 millioner kroner i 2015, en økning på 4 145 millioner fra 2014. Fratrasket effekten av basiswapper var det en økning på 2 472 millioner kroner.

Økte netto renteinntekter, økte netto andre driftsinntekter og reduserte kostnader var hovedårsakene til resultatveksten.

DNB økte den rene kjernekapitalen med 20,9 milliarder kroner fra utgangen av 2014 til utgangen av 2015. Ren kjernekapitaldekning etter overgangsreglene økte fra 12,7 til 14,4 prosent, forutsatt et utbytte på 30 prosent. Egenkapitalavkastningen økte fra 13,8 til 14,5 prosent i samme periode. Korrigeret for basiswapper falt avkastningen fra 13,6 til 13,3 prosent. DNB er godt kapitalisert, men vil fortsette å bygge kapital gjennom organisk vekst for å møte myndighetenes krav.

Høyere volumer og innskuddsmarginer påvirket netto renteinntekter positivt i 2015. Utlånsmarginene ble redusert med 0,18 prosentpoeng, mens innskuddsmarginene økte med 0,23 prosentpoeng sammenlignet med 2014. Netto renteinntekter økte med 8,8 prosent fra 2014. Volumvektede marginer ble i gjennomsnitt redusert med 0,01 prosentpoeng i samme periode.

Andre driftsinntekter var 1 758 millioner kroner høyere enn i 2014. Netto gevinster av andre finansielle instrumenter, inklusive basiswapper og inntekter fra rente- og valutainstrumenter, viste en positiv utvikling i perioden. Denne ble delvis motvirket av at inntektene i livselskapet ble belastet for en overførsel fra risikoutjevningfondet til kundenes premiereserver. I tillegg var inntektene i 2014 påvirket av en gevinst fra investeringen i Nets.

Inntektene fra valuta-, rente- og råvareinstrumenter økte som følge av økt sikringsaktivitet hos kundene.

Driftskostnadene ble redusert med 764 millioner kroner fra 2014. Lønnskostnader viste en nedgang på 9,7 prosent fra 2014, hovedsakelig knyttet til overgangen fra ytelses- til innskuddspensjon. Fratrasket engangseffekter var det en økning i driftskostnader på 616 millioner kroner eller 3,0 prosent.

Nedskrivninger på utlån og garantier økte med 631 millioner kroner sammenlignet med 2014. Økningen i individuelle nedskrivninger kom i hovedsak innen shipping- og offshore-segmentene, mens personkundesegmentet bidro til en betydelig reduksjon som følge av salg av porteføljer av misligholdte lån til Lindorff i tredje kvartal 2015. Gruppenedskrivningene økte med 597 millioner kroner, fra tilbakeføringer på 341 millioner i 2014 til nedskrivninger på 255 millioner i 2015. Økningen skyldtes høyere risikonivå i storkundeporteføljen samt svakere konjunkturer innenfor enkelte næringer.

Engasjementsindeksen fra medarbeiderundersøkelsen viste en nedgang på 1 poeng fra 2014, til 84 poeng i 2015. Dette tegner et bilde av en robust organisasjon som har klart seg godt gjennom betydelige endringer, men som naturlig nok påvirkes av konsernets omstillingsprosesser. Sykefraværet i den norske delen av virksomheten var 4,9 prosent i 2015, en liten økning fra 4,5 prosent i 2014. Arbeidet med oppfølging av enheter med høyt sykefravær ble videreført.

Styret foreslår et utbytte på kroner 4,50 per aksje for 2015 som tilsvarer 30 prosent av resultatet. Styret har i sin vurdering av forslag til utbytte lagt vekt på de regulatoriske kravene til kapitaldekning. Konsernets langsiktige utbyttepolitikk ligger fast.

Styret vil takke alle ansatte for en meget god innsats i 2015.

Resultatutviklingen i 2015

Netto renteinntekter

Beløp i millioner kroner	2015	Endring	2014
Netto renteinntekter	35 358	2 871	32 487
Valutakurseffekter utlån og innskudd		1 813	
Utlåns- og innskuddsvolum		1 086	
Andre netto renteinntekter		353	
Utlåns- og innskuddsmargin		(87)	
Egenkapital og ikke rentebærende poster		(131)	
Langsiktige finansieringskostnader		(164)	

Netto renteinntekter økte med 2 871 millioner kroner fra 2014. Det var valutakurseffekter og økte utlåns- og innskuddsvolumer som primært bidro til inntektsveksten. Utlånsmarginene ble i gjennomsnitt redusert med 0,18 prosentpoeng fra 2014 til 2015, mens innskuddsmarginene økte med 0,23 prosentpoeng i samme periode. De friske utlånene økte i gjennomsnitt med 125,0 milliarder kroner og innskuddene med 96,8 milliarder fra 2014.

Netto andre driftsinntekter

Beløp i millioner kroner	2015	Endring	2014
Netto andre driftsinntekter	18 635	1 758	16 877
Basisswapper		2 291	
Netto gevinster andre finansielle instrumenter		1 988	
Netto finans- og risikoresultat fra DNB Livsforsikring ¹⁾		(19)	
Øvrige driftsinntekter		(185)	
Netto gevinster ved salg av utlån		(424)	
Investeringen i Nets		(913)	
Anvendelse av risikoutjevningfond		(980)	

1) *Fratrukket garantert avkastning og tildeling til forsikringstagere.*

Netto andre driftsinntekter økte med 1 758 millioner kroner fra 2014. Korrigert for effekten av basisswapper falt inntektene med 533 millioner kroner. Driftsinntektene fra DNB Livsforsikring var negativt påvirket med 980 millioner kroner som følge av overførsel av risikoutjevningfondet til kundenes premiereserve som ledd i oppreserveringen for økt levealder. Det underliggende resultatet i DNB Livsforsikring var godt. Økningen i netto gevinster andre finansielle instrumenter kom primært fra inntekter knyttet til kundeaktivitet innen valuta- og renteinstrumenter.

Driftskostnader

Beløp i millioner kroner	2015	Endring	2014
Driftskostnader eksklusive engangseffekter	(21 068)	(616)	(20 452)
Herav:			
Valutakurseffekter for enheter utenfor Norge		(507)	
Driftskostnader valutajustert	(20 560)	(109)	(20 452)
Driftskostnader eksklusive engangseffekter	(21 068)	(616)	(20 452)
Inntektsrelaterte kostnader			
Ordinær avskrivning operasjonell leasing		(81)	
Driftsrelaterte kostnader			
Øvrige kostnader		251	
Eiendommer/lokaler		177	
Honorarer		(77)	
Pensjonskostnader		(187)	
Lønn- og personalkostnader		(191)	
Valutakurseffekter for enheter utenfor Norge		(507)	
Engangseffekter	1 157	1 380	(223)
Restruktureringskostnader - ansatte	(390)	(150)	(239)
Andre restruktureringskostnader og engangseffekter	1 781	1 695	86
Restrukturering IT	(234)	(164)	(70)
Driftskostnader	(19 910)	764	(20 675)

Samlede driftskostnader falt med 3,7 prosent fra 2014. Vesentlige engangseffekter påvirket kostnadene positivt og utgjorde samlet en kostnadsreduksjon på 1 380 millioner kroner. Dette var i hovedsak knyttet til konsernets overgang fra ytelses- til innskuddspensjon.

Korrigert for engangseffekter var det en økning i kostnadene på 3,0 prosent. Valutakurseffekter bidro til en økning på 507 millioner kroner. Gjennomførte restrukturerings tiltak vil på sikt føre til lavere kostnader med reduksjoner i både antall ansatte, antall filialer og antall produksjonseenheter. Antall ansatte ble redusert med 263 fra 2014 til 2015.

Nedskrivninger på utlån og garantier

Samlede nedskrivninger på utlån og garantier var 2 270 millioner kroner i 2015, en økning på 631 millioner fra 2014.

Individuelle nedskrivninger økte i shipping- og offshore-segmentet, mens personkundesegmentet hadde 1 060 millioner kroner i tilbakeføringer i 2015. Dette skyldtes hovedsakelig salg av porteføljer til Lindorff i tredje kvartal 2015. Netto individuelle nedskrivninger var tilnærmet like i 2015 og 2014.

Gruppenedskrivningene økte med 597 millioner kroner, til 255 millioner i 2015. I prosent av utlån økte nedskrivningene fra 0,12 prosent i 2014 til 0,15 prosent i 2015.

Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjorde 14,0 milliarder kroner ved utgangen av 2015, en reduksjon fra 17,3 milliarder ved utgangen av 2014. Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjorde 0,76 prosent av utlånsporteføljen, en reduksjon på 0,20 prosentpoeng fra utgangen av 2014.

Skatt

DNB-konsernets skattekostnad var 7 045 millioner kroner i 2015 eller 22,1 prosent av resultat før skatt. Skatteprosenten ble redusert med 1,7 prosentpoeng fra 2014. Skatteprosenten var lavere enn forventningen på 25 prosent, hovedsakelig på grunn av salg av investeringseiendom gjennom aksjesalg under fritaksmodellen og redusert skattesats fra 27 til 25 prosent for beregning av utsatt skatt.

Finansiering, likviditet og balanse

Markedene for kortsiktige innlån var generelt gode i 2015 for banker med god rating. På grunn av tilpasning til kommende reguleringer for amerikanske pengemarkedsfond var ikke lange løpetider like attraktive som før. Kombinert med økende etterspørsel etter lengre løpetider fra låntagere førte dette til en økning i prisene i andre halvår. DNB hadde god tilgang til kortsiktig finansiering gjennom hele året.

I markedene for langsiktig finansiering var tilgangen også god i første halvår, men etter hvert som uroen i Hellas tiltok mot sommeren, ble aktiviteten i markedet betydelig redusert, og prisen for nye utstedelser økte. I september tok aktiviteten seg opp igjen, men med økende marginer. Generelt økte marginene både for obligasjoner med fortrinnsrett og for ordinær seniorgjeld gjennom andre halvår 2015. DNB hadde god tilgang til langsiktig finansiering gjennom hele året, men det er forventet at kostnadene for ny langsiktig finansiering vil kunne ligge på høyere nivåer utover i 2016.

Konsernets samlede verdipapirgjeld utgjorde 805 milliarder kroner ved utgangen av 2015 og 812 milliarder ved utgangen av 2014. Gjennomsnittlig restløpetid på porteføljen av langsiktig verdipapirgjeld var 3,8 år ved utgangen av 2015, ned fra 4,3 år ved utgangen av 2014.

For å holde konsernets likviditetsrisiko på et lavt nivå er det etablert kortsiktige og langsiktige rammer for likviditetsrisiko i samsvar med beregningsmetoden i Basel III/CRD IV-regelverket. Dette innebærer blant annet at utlån til kunder i hovedsak blir finansiert med innskudd fra kunder, langsiktig verdipapirgjeld og ansvarlig kapital. Konsernet holdt seg godt innenfor likviditetsrammene gjennom 2015. Det er lagt opp til en gradvis tilpasning til likviditetskravene innenfor tidsrammene slik de er beskrevet av Baselkomiteen og norske myndigheter.

DNB-konsernet forvaltet totalt 2 901 milliarder kroner ved utgangen av 2015, en reduksjon fra 2 936 milliarder ved utgangen av 2014. Eiendelene i konsernets balanse utgjorde 2 599 milliarder kroner ved utgangen av 2015 og 2 649 milliarder ett år tidligere. Av

dette utgjorde DNB Livsforsikrings totale balanse henholdsvis 288 og 287 milliarder kroner på de samme tidspunktene.

Netto utlån til kunder økte med 104 milliarder kroner eller 7,2 prosent fra utgangen av 2014. Innskudd til kunder økte med 3 milliarder kroner eller 0,3 prosent i samme periode. Innskuddsdekningen, målt som kundeinnskudd i prosent av netto utlån til kunder, ble redusert fra 65,4 prosent ved utgangen av 2014 til 61,2 prosent ved utgangen av 2015.

Risikoforhold og kapitaldekning

Utsiktene for norsk økonomi er svekket, og det er tegn til at virkningene av fallet i oljeprisen og nedgangen i oljeinvesteringene sprer seg til sektorer der veksten til nå har holdt seg oppe. I de fleste næringene i Norge har vekstutsiktene blitt svakere. Arbeidsledigheten fortsetter å øke, hovedsakelig i regioner med nær tilknytning til oljevirksomheten. Analyse miljøene tror likevel på en lav, men positiv BNP-vekst i fastlands-Norge for 2016 og 2017.

Utviklingen i verdensøkonomien var ujevn og forskjellig fra land til land mot slutten av 2015. Starten på 2016 var preget av betydelig fall på aksjebørsene utløst av ny usikkerhet knyttet til den økonomiske utviklingen i Kina. Den geopolitiske situasjonen og uroen i Midtøsten bidrar også til usikre fremtidsutsikter.

DNB-konsernet kvantifiserer risiko gjennom beregning av risikojustert kapitalbehov. Kapitalbehovet gikk ned med 10,5 milliarder kroner fra utgangen av 2014, til 75,6 milliarder i 2015.

Utvikling i risikojustert kapitalbehov

	31. des. 2015	30. sept. 2015	30. juni 2015	31. des. 2014
<i>Beløp i milliarder kroner</i>				
Kredittrisiko	55,5	57,9	56,1	58,8
Markedsrisiko	6,9	8,4	9,5	9,5
Markedsrisiko i livsforsikring	8,3	12,1	8,5	15,7
Forsikringsrisiko	2,0	2,0	2,0	2,0
Operasjonell risiko	11,2	11,2	11,3	10,7
Forretningsrisiko	7,1	7,1	6,9	6,8
Brutto risikojustert kapitalbehov	91,0	98,7	94,3	103,5
Diversifiseringseffekt ¹⁾	(15,5)	(16,9)	(16,2)	(17,4)
Netto risikojustert kapitalbehov	75,6	81,8	78,1	86,0
Diversifiseringseffekt i prosent av brutto risikojustert kapitalbehov ¹⁾	17,0	17,2	17,2	16,9

1) Diversifiseringseffekten gjelder den risikoreducerende effekten konsernet oppnår ved å ha virksomhet som påvirkes av ulike risikotyper, og som ikke kan påregnes å medføre uventede tap samtidig.

Risikojustert kapitalbehov for kreditt gikk ned med 3,3 milliarder kroner gjennom 2015. Nedgangen skyldtes at kredittvolumet i storkundeporteføljen ble redusert mot slutten av året. Kvaliteten i de fleste kredittporteføljene var stabil og god, men enkelte bransjer hadde en negativ utvikling i 2015. Dette gjaldt spesielt oljeservice og offshore, men også energi og noen av shippingsegmentene. Effekten av reduserte olje- og gassinvesteringer var særlig stor for oljeserviceselskaper. Mange selskaper har nå problemer med stram likviditet og redusert gjeldsbetjeningsevne.

I tillegg til de direkte oljeprisutsatte bransjene ventes den vedvarende lave oljeprisen å skape ringvirkninger i andre bransjer og spesielt utsatte geografiske områder i Norge. Ved årets slutt var oljeprisen 37 dollar per fat, som var den laveste oljeprisen siden 2004.

Som ventet fortsatte utfordringene for tørrbulksegmentet i shipping gjennom 2015. Fraktmarkedene for tørrlast var på historisk lave nivåer, og utsiktene er svake for segmentet. Også containersegmentet utviklet seg svakt, og det er et betydelig tilbudsoverskudd i markedet.

Konsernets utlånsportefølje innen norsk næringsseiendom vurderes å være robust, men risikoen ved å finansiere næringsseiendom er økende. Lavere aktivitet innenfor olje- og offshore-sektoren fører til økt ledighet og fallende leiepriser i oljeregionene og i Asker og Bærum.

Oppbremsingen i norsk økonomi har gitt noe økt arbeidsledighet og svekket forbrukertillit. Boligmarkedet for landet sett

under ett viste en avmating i fjerde kvartal. Antall omsatte boliger holdt seg på et stabilt høyt nivå i 2015, men de regionale forskjellene økte gjennom året. Dette er en utvikling som ventes å fortsette i 2016.

Risikojustert kapitalbehov for markedsrisiko i DNB Livsforsikring ble redusert med 7,4 milliarder kroner gjennom året. Reduksjonen skyldtes salg av eiendom for 11,6 milliarder kroner i tillegg til redusert aksjeeksponering. Frigjort kapital ble reinvestert i boliglån og rentepapirer, som har lavere markedsrisiko. Gjennom tilbakeholdt overskudd, økt ansvarlig lånekapital, endringer i urealiserte gevinster på finansielle eiendeler og avsetninger for høyere levealder ble selskapets soliditet styrket med 6,6 milliarder kroner i 2015. DNB Livsforsikring hadde en solvensposisjon etter Solvens II på 113 prosent ved utgangen av 2015.

Markedsrisikoeksponering utenfor livsforsikringsvirksomheten ble også redusert i 2015. Hovedårsakene var salg av eiendomsinvesteringer og at ansattes pensjonsordning ble endret fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjon. I 2016 ventes en ytterligere reduksjon som følge av planlagt salg av aksje- og eiendomsinvesteringer. Handelsrammer for valuta- og renterisiko er redusert for 2016.

Den operasjonelle risikoen var tilfredsstillende i 2015, og tapene var på et lavt nivå. DNB fullførte i 2015 "MoveIT", et svært omfattende prosjekt som innebar oppgradering av IT infrastruktur og flytting av datasentre til én samlet lokalisering. Det ble iverksatt omfattende tiltak for å optimalisere driftssikkerheten og redusere risikoen knyttet til prosjektet. Informasjonsteknologi ble også i 2015 identifisert som et av de viktigste risikoområdene for konsernet som følge av stadig økende endringstakt innenfor digitale tjenester og produkter.

Basert på overgangsreglene gikk risikovektet volum opp med 9 milliarder kroner fra utgangen av 2014, til 1 129 milliarder. Ren kjernekapitaldekning utgjorde 14,4 prosent, mens samlet kapitaldekning utgjorde 17,8 prosent.

Nye rammebetingelser

"Tilsynsfloken"

Den norske grunnlovens bestemmelser om begrenset adgang til å avgis suverenitet har gjort at EUs tilsynsforordninger, CRR/CRD IV, og en rekke andre rettsakter ikke har kunnet bli implementert i EØS-avtalen og norsk lov. Høsten 2014 ble Norge og EU enige om en løsning, men det har vist seg tidkrevende å få på plass konkrete, tekniske tilpasninger til EUs regelverk. Regjeringens mål er å sende en samtykkeproposisjon til Stortinget om EUs finanstilsyn og noen sentrale tilknyttede rettsakter for behandling våren 2016. De nødvendige lovendringene kan dermed trolig tre i kraft 1. juli 2016. Regjeringen arbeider parallelt med å få innlemmet resterende regelverk om finansielle tjenester utover i 2016.

Nye kapital- og likviditetskrav

Norge innførte fra 1. juli 2013 nye kapitalkrav som første ledd i tilpasningen til EUs kapitalkravsregelverk CRR/CRD IV. Kapitalkravene i Norge innebærer en gradvis økning i det formelle kravet til kapitaldekning frem til 1. juli 2016. Fra 1. juli 2015 er minstekravet til ren kjernekapital, inkludert bufferkravene, 12 prosent for de tre bankene som norske myndigheter har identifisert som systemviktige, SIFI-bankene, og 11 prosent for øvrige banker. Fra 1. juli 2016 øker dette minstekravet til 13,5 prosent for SIFI-bankene og 11,5 prosent for øvrige banker.

Bankenes soliditetskrav består av to pilarer. Pilar 1 omfatter minstekrav og bufferkrav fastsatt av politiske myndigheter. I tillegg kommer forventninger fra Finanstilsynet i form av pilar 2-krav. Pilar 2 skal fange opp institusjonsspesifikke kapitalbehov knyttet til risikofaktorer som ikke, eller bare delvis, er dekket av pilar 1. Pilar 2-kravet for DNB er satt til 1,5 prosent. Det samlede kravet til ren kjernekapital for DNB vil dermed være 15 prosent ved utgangen av 2016. DNB vil oppfylle dette kapitalkravet ved hjelp av opptjent egenkapital og kapitaleffektiviseringstiltak.

For å forberede en mulig gjennomføring av fremtidige EU-regler har Finansdepartementet bedt Finanstilsynet utarbeide et forslag til regler om øvket kapitalandel i Norge, herunder definisjoner av teller og nevner i kapitalbrøken. Finanstilsynet er også bedt om å vurdere hvilket nivå det vil være hensiktsmessig å legge seg på for norske banker, kredittforetak og morselskaper i finansforetak, herunder en eventuell differensiering mellom disse, gitt at et øvket kapitalkrav innføres uten at det erstatter andre kapitalkrav. Finanstilsynet har frist til utgangen av mars 2016.

EUs kapitalkravsregelverk inneholder bestemmelser om likviditetsdekningskravet LCR, Liquidity Coverage Ratio. I Norge har Finansdepartementet besluttet å innføre dette kravet raskere enn tidsplanen i EU. SIFI-bankene er pålagt å oppfylle LCR med 100 prosent allerede fra 31. desember 2015. For øvrige banker innføres kravet med 70 prosent fra og med 31. desember 2015, 80 prosent fra og med 31. desember 2016 og 100 prosent fra og med 31. desember 2017.

Nytt krisehåndteringsregelverk

EU innførte 1. januar 2015 et regelverk knyttet til avvikling og restrukturering av banker, BRRD (Bank Recovery and Resolution Directive). Direktivet vil også gjelde for Norge gjennom EØS-avtalen. Hensikten med BRRD er å legge til rette for at selv de største bankene skal kunne avvikles og at dette skal kunne skje uten å kreve tilførsel av statlige midler. Systemviktige funksjoner skal kunne videreføres gjennom en rekapitalisering av hele eller deler av bankene ved at ansvarlige lån og usikret senior gjeld skrives ned eller omgjøres til aksjekapital (bail-in).

Utgangspunktet under BRRD er at hvert land etablerer et nasjonalt kriseløsningsfond. I henhold til det reviderte innskuddsgarantidirektivet må hvert land også ha et innskuddsgarantifond. Norge har allerede et av Europas aller best kapitaliserte bank-sikringsfond og disponerer midler som med god margin overstiger summen av EU-kravene til innskuddsgarantifond og kriseløsningsfond på til sammen 1,8 prosent av sikrede innskudd.

Implementeringen av BRRD og det reviderte innskuddsgarantidirektivet vil kreve betydelige endringer i kriseløsningssystemet i Norge, inkludert reglene om offentlig administrasjon og rollen til Bankenes Sikringsfond. Banklovkommisjonen utreder hvordan direktivene skal gjennomføres i norsk lovverk. Arbeidet med utredning og lovutkast vil trolig avsluttes i første halvår 2016.

Regulering av formidlingsgebyr for korttransaksjoner

Finansdepartementet har sendt på høring et forslag til regler for gjennomføring i norsk rett tilsvarende EUs forordning om formidlingsgebyrer for kortbaserte betalingstransaksjoner ("interchange"). Ved kjøp med debetkort skal bankene i fremtiden ikke kunne ta mer enn 0,2 prosent av transaksjonsverdien i gebyr, og tilsvarende 0,3 prosent ved kredittkjøp. Dette gebyrtaket vil føre til at bankene får reduserte inntekter fra bruken av betalingskort. Finanstilsynet anbefaler at makssatsene for formidlingsgebyr innføres i Norge fra 1. juli 2016. I EU ble reglene vedtatt i april 2015, og gebyrgrensene trådte i kraft i desember 2015.

Solvens II

Fra 1. januar 2016 implementeres nytt solvensregelverk for europeiske forsikringselskaper, Solvens II. På overordnet nivå angir Solvens II-direktivet både hvordan solvenskapitalkravet skal beregnes og hvordan forsikringsmessige avsetninger og selskapenes solvenskapital skal fremkomme. Solvens II medfører økte kapitalkrav, spesielt knyttet til langsiktige forsikringskontrakter med finansielle garantier. Som følge av dette er det foreslått overgangsregler. Overgangsregelverket for norske livsforsikringselskaper ble fastsatt høsten 2015 og innebærer blant annet 16 års innfasing av forsikringsmessige avsetninger og redusert krav til kapital for aksjer. DNB Livsforsikring har fått godkjenning fra Finanstilsynet til å bruke overgangsregelverket for forsikringsmessige avsetninger.

Makroøkonomisk utvikling

Den økonomiske veksten i industrilandene ble på 1,8 prosent i 2015, som var omtrent på linje med året før. BNP i USA og Storbritannia steg med 2,5 prosent, mens Japan og eurosone kun økte med henholdsvis 0,75 og 1,5 prosent. Blant de mindre landene varierte det fra nullvekst i Finland til drøye 3 prosent vekst i Sverige og 6 prosent i Irland.

Arbeidsledigheten i USA og Storbritannia er omtrent på historiske bunnivåer, mens mange land i eurosone fortsatt har høy ledighet. Den amerikanske sentralbanken har begynt sin planlagte rentehevingssyklus, og den britiske antas å følge etter senere i år. Det er trolig flere år til den europeiske sentralbanken (ESB) vil heve renten.

2015 ble et begivenhetsrikt år for Kina. Veksten avtok til like under 7 prosent, børsboblen sprakk, kapitalen strømmet ut av landet og valutakursen svekket seg. Den fryktede økonomiske kollapsen uteble imidlertid. Tjenestesektoren holdt seg godt oppe, og husholdningenes forbruk ble ikke nevneverdig påvirket av uroen i økonomien. Selv om situasjonen ventes å bli relativt uendret i 2016, vil det imidlertid fortsatt være stor usikkerhet om utviklingen i Kina, noe som preget finansmarkedene også ved starten av året 2016.

Situasjonen i Brasil forverret seg det siste halvåret av 2015. På årsbasis forventes en nedgang i BNP på nesten 4 prosent. Ledigheten skyter fart, inflasjonen øker raskt og reallønningene faller. Statsfinansene er kraftig forverret og den politiske situasjonen er svært krevende. BNP kan falle like mye i 2016 som i 2015.

Oljeprisfallet og sanksjonene som følge av Ukraina-krisen har rammet Russland hardt. Eksport- og statsinntektene har sviktet, rubelen har stupt og inflasjonen har skutt i været. Økte renter, redusert kjøpekraft og mørkere utsikter har rammet innenlandsk etterspørsel, særlig investeringene. BNP har falt fem kvartaler på rad. Tilbakeslaget i Russland har også påvirket Baltikum, der BNP-veksten avtok betydelig i 2015. Effektene er trolig av midlertidig karakter. Eksportørene retter seg allerede inn mot nye markeder, mens gode fundamentale forhold støtter opp under innenlandsk etterspørsel. I tillegg er statsfinansene gode.

Veksten i norsk økonomi ble nær halvert i 2015, først og fremst som følge av lavere etterspørsel fra petroleumssektoren. Nedgangen i oljeprisen forsterket fallet i petroleumsinvesteringene, reduserte kostnadsveksten i leverandørnæringene, dempet optimismen for bedrifter og husholdninger og gav lavere inntekter til både staten og private aktører. Arbeidsledigheten økte til 4,6 prosent i 2015, men med store regionale og yrkesmessige variasjoner. Selv om oljeprisene skulle ta seg opp i 2016, ventes det en videre nedgang i oljeinvesteringene. Leverandørene rammes dessuten av lavere aktivitet i andre land, som i Brasil. Norsk økonomi har imidlertid støtdempere som begrenser utslagene på økonomien. Budsjettpolitikken er lagt om i mer ekspansiv retning, og handlingsrommet er fortsatt stort. I pengepolitikken er rentene senket og kronen svekket. Det er utsikter til ytterligere rentekutt. Partene i arbeidslivet samarbeider godt og har lyktes med å ta mange ulike hensyn. Samlet sett ligger det an til en fastlandsvekst i 2016 på 1,2 prosent, omtrent som i 2015.

Boligprisene steg med 7,2 prosent i 2015, med noe avdemping gjennom året. Oljetunge områder som Stavanger hadde nedgang i boligprisene, mens boligprisene i Oslo steg opp mot 11 prosent. Økende arbeidsledighet og lavere inntektsvekst vil legge press på boligprisene flere steder i landet. Lavere renter, redusert boligbygging og høyere befolkningsvekst bidrar til å holde boligprisene oppe.

Utsiktene fremover

De økonomiske prognosene for 2016 viser at det fortsatt forventes moderat vekst i verdensøkonomien. Spesielt ser det ut til at USA og etter hvert Storbritannia vil få fornyet vekst. I Norge vil redusert oljeaktivitet som følge av et fall i oljeprisen hemme investeringsaktiviteten i mange fastlandsbedrifter, gjøre husholdningene mer forsiktige og bidra til et moderat lønnsoppgjør. Det forventes likevel en svak vekst i Norge. En svekket norsk krone vil bidra positivt for eksportsektoren, samtidig som budsjettpolitikken er lagt om i mer ekspansiv retning.

På kapitalmarkedsdagen i november 2015 presenterte DNB oppdaterte finansielle ambisjoner. Det overordnede målet er fortsatt en egenkapitalavkastning på minimum 12 prosent, samtidig som konsernet må oppnå en ren kjernekapitaldekning på minimum 15 prosent fra utgangen av 2016. Videre har DNB ambisjoner om en kostnadsgrad under 40 prosent mot 2018 og en utdelingsgrad på over 50 prosent når kapitaldekningskravet er oppnådd. Flere

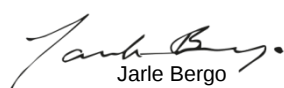
forhold skal bidra til at målene blir nådd. Sterkt fokus på lønnsomhet gjennom god kostnadskontroll, dynamisk styring av kredittporteføljen og økt vekt på kapitallette produkter vil gi grunnlag for en positiv resultatutvikling.

Volumvektede marginer ventes å bli stabile i 2016, mens utlånsvolumene ventes å øke med 2 til 3 prosent årlig. DNB har ambisjoner om å øke inntekter fra provisjoner og gebyrer med minimum 3 prosent årlig. I gjennomsnitt for perioden 2016-2019 ventes nedskrivningene å ligge omtrent på normalisert nivå. Det vil imidlertid være variasjoner fra år til år og fra kvartal til kvartal, og nedskrivningene kan ligge noe over normalisert nivå i begynnelsen av perioden. Skattesatsen antas å bli på 24 prosent i 2016 og 2017 og på 21 prosent i 2018. DNB er godt kapitalisert, men vil fortsette å bygge kjernekapital organisk i henhold til myndighetenes krav på 15 prosent innen utgangen av 2016. Den betydelige kapitalstyrkingen gjennom 2015 forsterker sannsynligheten for en vekst i utbytte frem mot et nivå over 50 prosent for 2017.

Oslo, 3. februar 2016
I styret for DNB ASA

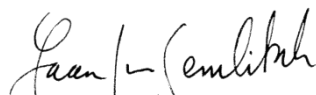

Anne Carine Tanum
(styreleder)


Tore Olaf Rimmereid
(nestleder)


Jarle Berge


Carl A. Løvvik


Vigdis Mathisen


Jaan Ivar Semlitsch


Berit Svendsen


Rune Bjerke
(konsernsjef)

Resultatregnskap

		DNB-konsernet			
		4. kvartal	4. kvartal	Året	Året
<i>Beløp i millioner kroner</i>		2015	2014	2015	2014
	Note				
Sum renteinntekter	5	13 934	15 533	57 532	61 445
Sum rentekostnader	5	(4 872)	(6 833)	(22 174)	(28 959)
Netto renteinntekter	5	9 062	8 700	35 358	32 487
Provisjonsinntekter m.v.	6	2 916	3 008	11 963	11 565
Provisjonskostnader m.v.	6	(834)	(694)	(3 101)	(2 597)
Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi	7	2 164	279	8 683	5 317
Netto finansresultat, DNB Livsforsikring		(910)	(115)	(1 251)	(79)
Netto risikoresultat, DNB Livsforsikring		247	300	861	688
Netto forsikringsresultat, DNB Forsikring		141	129	521	491
Resultat investeringer etter egenkapitalmetoden	17	(28)	44	(72)	226
Netto gevinster på investeringseiendom		122	89	269	82
Andre inntekter		35	313	762	1 182
Netto andre driftsinntekter		3 853	3 352	18 635	16 877
Sum inntekter		12 915	12 052	53 993	49 363
Lønn og andre personalkostnader	8	(1 106)	(2 620)	(9 822)	(10 872)
Andre kostnader	8	(1 931)	(1 896)	(7 790)	(7 645)
Avskrivninger og nedskrivninger varige og immaterielle eiendeler	8	(590)	(571)	(2 298)	(2 158)
Sum driftskostnader	8	(3 626)	(5 088)	(19 910)	(20 675)
Driftsresultat før nedskrivninger og skatt		9 290	6 964	34 083	28 689
Netto gevinster varige og immaterielle eiendeler		(9)	42	45	52
Nedskrivninger på utlån og garantier	10	(1 420)	(821)	(2 270)	(1 639)
Driftsresultat før skatt		7 860	6 184	31 858	27 102
Skattekostnad		(1 084)	(1 236)	(7 045)	(6 463)
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt		28	16	(51)	(22)
Resultat for perioden		6 804	4 965	24 762	20 617
Andel tilordnet aksjonærer		6 679	4 965	24 388	20 617
Andel tilordnet hybridkapitalinvestorer	19	126		374	
Resultat for perioden		6 804	4 965	24 762	20 617
Resultat/utvannet resultat per aksje (kroner)		4,11	3,05	14,98	12,67
Resultat per aksje eksklusive virksomhet holdt for salg (kroner)		4,10	3,04	15,01	12,68

Totalresultat

		DNB-konsernet			
		4. kvartal	4. kvartal	Året	Året
<i>Beløp i millioner kroner</i>		2015	2014	2015	2014
Resultat for perioden		6 804	4 965	24 762	20 617
Aktuarielle gevinster og tap, etter skatt ¹⁾		31	(1 072)	673	(2 101)
Verdiregulering eiendom		(282)	108	(204)	191
Totalresultat allokert til kunder (livsforsikring)		282	(108)	204	(191)
Øvrige resultatelementer som ikke vil bli reklassifisert til resultatet, etter skatt		31	(1 072)	673	(2 101)
Valutakurseffekt ved omregning av utenlandsk virksomhet		2 369	6 294	9 612	7 149
Sikring av nettoinvestering, etter skatt		(1 578)	(3 926)	(6 203)	(4 526)
Totalresultat investeringer etter egenkapitalmetoden ²⁾		889		889	
Øvrige resultatelementer som senere kan bli reklassifisert til resultatet, etter skatt		1 680	2 368	4 298	2 623
Øvrige resultatelementer for perioden		1 710	1 296	4 972	522
Totalresultat for perioden		8 515	6 261	29 734	21 138

1) Det er foretatt nye beregninger av pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler for ytelsesordningene. I fjerde kvartal er beregningene oppdatert med nye forutsetninger i henhold til veiledning fra Norsk Regnskapsstiftelse 31. desember 2015.

2) DNB har indirekte eierinteresser i Visa Europe gjennom medlemskap i Visa Norge. Verdssettelsen av eierandelen i Visa Europe per 31. desember 2015 ga en gevinst på 889 millioner kroner i totalresultatet. På realisasjonstidspunktet vil verdiøkningen i totalresultatet bli resultatført som "Resultat investeringer etter egenkapitalmetoden". Se note 17.

Balanser

		DNB-konsernet	
		31. des. 2015	31. des. 2014
Beløp i millioner kroner	Note		
Eiendeler			
Kontanter og fordringer på sentralbanker		19 317	58 505
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	13, 14	301 216	373 409
Utlån til kunder	11, 12, 13, 14	1 542 744	1 438 839
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	14, 15	289 695	268 302
Aksjer	14	19 341	26 870
Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen	14	49 679	42 866
Finansielle derivater	14	203 029	235 736
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	13, 15	105 224	118 667
Investerings eiendommer	16	16 734	30 404
Investeringer etter egenkapitalmetoden	17	9 525	5 866
Immaterielle eiendeler		6 076	6 286
Utsatt skattefordel		1 151	1 213
Varige driftsmidler		8 860	13 830
Eiendeler holdt for salg		200	692
Andre eiendeler		25 739	27 855
Sum eiendeler		2 598 530	2 649 341
Gjeld og egenkapital			
Gjeld til kredittinstitusjoner	13, 14	161 537	214 214
Innskudd fra kunder	13, 14	944 428	941 534
Finansielle derivater	14	154 663	184 971
Verdipapirgjeld	13, 14, 18	804 928	812 025
Forsikringsforpliktelser, kunder bærer risikoen		49 679	42 866
Forpliktelser til forsikringstagere i DNB Livsforsikring		208 949	216 799
Forsikringsforpliktelser, DNB Forsikring		2 085	1 964
Betalbar skatt		2 093	1 723
Utsatt skatt		7 556	6 018
Annen gjeld		37 675	31 908
Forpliktelser holdt for salg		71	100
Avsetninger		1 285	1 172
Pensjonsforpliktelser		2 549	6 006
Ansvarlig lånekapital	13, 14, 18	30 953	29 319
Sum gjeld		2 408 451	2 490 619
Aksjekapital		16 257	16 273
Overkurs		22 609	22 609
Hybridkapital	19	8 353	
Annen egenkapital		142 860	119 841
Sum egenkapital		190 078	158 723
Sum gjeld og egenkapital		2 598 530	2 649 341
Forretninger utenfor balansen og betingede utfall	21		

Endring i egenkapital

DNB-konsernet								
<i>Beløp i millioner kroner</i>	Aksje- kapital ¹⁾	Over- kurs	Hybrid- kapital	Aktuarielle gevinster og tap	Valutakurs- om- regnings- reserve	Netto investe- rings- sikrings- reserve	Opptjent egen- kapital ¹⁾	Sum egen- kapital ¹⁾
Balanse per 31. desember 2013	16 278	22 609		(1 147)	1 404	(1 119)	103 918	141 944
Resultat for perioden							20 617	20 617
Øvrige resultatelementer				(2 101)	7 149	(4 526)	191	713
Øvrige resultatelementer allokert til kunder (livsforsikring)							(191)	(191)
Totalresultat for perioden				(2 101)	7 149	(4 526)	20 617	21 138
Resultatført valutakursreserve					118		(29)	89
Utbetalt utbytte for 2013 (2,70 kr per aksje)							(4 398)	(4 398)
Endring i beholdning av egne aksjer	(5)						(45)	(50)
Balanse per 31. desember 2014	16 273	22 609		(3 247)	8 671	(5 645)	120 063	158 723
Resultat for perioden			374				24 388	24 762
Øvrige resultatelementer				673	9 612	(6 203)	685	4 767
Øvrige resultatelementer allokert til kunder (livsforsikring)							204	204
Totalresultat for perioden			374	673	9 612	(6 203)	25 276	29 734
Avvikling av ytelsespensjonsordning ²⁾				2 049			(2 049)	
Resultatført valutakursreserve					34		4	38
Utstedt hybridkapital			8 053				(31)	8 023
Utbetalt renter hybridkapital			(75)					(75)
Utbetalt utbytte for 2014 (3,80 kr per aksje)							(6 189)	(6 189)
Endring i beholdning av egne aksjer	(16)						(157)	(173)
Balanse per 31. desember 2015	16 257	22 609	8 353	(525)	18 317	(11 848)	136 916	190 078
<i>1) Herav beholdning av egne aksjer som ledd i DNB Markets' tradingaktivitet:</i>								
Balanse per 31. desember 2014	(15)						(154)	(169)
Endring i beholdning av egne aksjer	(16)						(157)	(173)
Reversering av resultatførte markedsverdijusteringer							(2)	(2)
Balanse per 31. desember 2015	(31)						(313)	(345)

2) I fjerde kvartal 2015 besluttet DNB å endre konsernets pensjonsordning fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjonsordning med virkning fra 31. desember 2015. Endringen omfattet de fleste ansatte i den norske virksomheten som var medlemmer i konsernets lukkede ytelsesordning.

Kontantstrømoppstilling

	DNB-konsernet	
	Året 2015	Året 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>		
Operasjonelle aktiviteter		
Netto utbetaling av lån til kunder	(50 866)	(50 439)
Innbetaling av renter fra kunder	51 476	54 878
Netto inn-/utbetaling av innskudd fra kunder	(37 827)	32 530
Utbetaling av renter til kunder	(7 391)	(14 050)
Netto inn-/utbetaling ved låneopptak til kredittinstitusjoner	18 246	(224 864)
Innbetaling av renter fra kredittinstitusjoner	1 618	1 788
Utbetaling av renter til kredittinstitusjoner	(1 359)	(2 120)
Netto inn-/utbetaling ved salg av finansielle eiendeler til investerings- eller tradingformål	(2 479)	85 913
Innbetaling av renteinntekter, verdipapirer	4 719	5 654
Netto innbetaling av provisjonsinntekter	8 871	8 962
Utbetaling til drift	(19 934)	(21 127)
Betalt skatt	(2 575)	(2 993)
Innbetaling av premier	19 233	21 291
Netto utbetaling ved flytting av premiereserver	(14 415)	(24 668)
Utbetaling av erstatninger	(14 820)	(14 601)
Annen inn-/utbetaling	4 411	(3 720)
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	(43 092)	(147 566)
Investeringsaktiviteter		
Netto inn-/utbetaling ved kjøp/salg av varige driftsmidler	2 979	(2 512)
Netto innbetaling, investeringseiendom	2 833	566
Innbetaling ved salg av langsiktige investeringer i aksjer	76	463
Utbetaling ved kjøp av langsiktige investeringer i aksjer		(50)
Utbytte fra langsiktige investeringer i aksjer	6	172
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	5 894	(1 360)
Finansieringsaktiviteter		
Innbetaling ved utstedelse av obligasjons- og sertifikatgjeld	3 142 451	1 463 719
Utbetaling ved forfall av obligasjons- og sertifikatgjeld	(3 145 857)	(1 423 956)
Utbetaling av renter på obligasjons- og sertifikatgjeld	(15 129)	(12 446)
Innbetaling ved opptak av ansvarlig lånekapital	3 805	
Tilbakebetaling av ansvarlig lånekapital	(4 604)	
Utbetaling av renter på ansvarlig lånekapital	(1 029)	(1 053)
Innbetaling ved utstedelse av hybridkapital	8 023	
Utbetaling av renter på hybridkapital	(75)	
Utbetaling av utbytte	(6 189)	(4 398)
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	(18 604)	21 867
Valutakurseffekt på kontanter og kontantekvivalenter	14 670	19 269
Sum kontantstrøm	(41 132)	(107 791)
Kontanter per 1. januar	64 371	172 162
Netto utbetaling av kontanter	(41 132)	(107 791)
Kontanter ved utgangen av perioden ^{*)}	23 239	64 371
*) Herav: Kontanter og fordringer på sentralbanker		
	19 317	58 505
Fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist ¹⁾		
	3 922	5 866

1) Balanseført som "Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner".

Kontantstrømoppstillingen viser innbetalinger og utbetalinger av kontanter og kontantekvivalenter gjennom perioden. Oppstillingen er utarbeidet i henhold til direkte metoden. Kontantstrømmene er klassifisert som operasjonelle aktiviteter, investeringsaktiviteter eller finansieringsaktiviteter. Balansepostene er justert for effekter av valutakursendringer. Kontanter er definert som kontanter og fordringer på sentralbanker, samt fordringer på kredittinstitusjoner uten oppsigelsesfrist.

Note 1 Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Kvartalsregnskapet for konsernet er utarbeidet i samsvar med IAS 34 Delårsrapportering utgitt av International Accounting Standards Board og godkjent av den europeiske unionen. En beskrivelse av de regnskapsprinsipper konsernet har lagt til grunn ved avleggelse av regnskapet fremkommer i årsrapporten for 2014.

Utarbeidelse av konsernregnskapet medfører at ledelsen utarbeider estimer, gjør skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker anvendelsen av regnskapsprinsipper, herunder regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimer og forutsetninger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet. En beskrivelse av de vesentligste estimer og områder der skjønn anvendes fremkommer i note 1 Viktige regnskapsestimer, skjønn og forutsetninger i årsrapporten for 2014.

Note 2 Segmenter

Finansiell styring i DNB er orientert mot de ulike kundesegmentene. Oppfølging av det totale kundeforholdet og lønnsomhet i kundesegmentene er viktige dimensjoner ved strategiske prioriteringer og allokering av DNBs ressurser til virksomheten. For deler av produktspekteret ligger ansvaret for produksjon og utvikling i egne produktområder. Disse skal bidra til at konsernet dekker de ulike kundegruppens behov. Rapporterte tall for de ulike segmentene reflekterer konsernets samlede salg av produkter og tjenester til de aktuelle kundesegmentene. Definisjonen av kundesegmentene er noe endret sammenlignet med tidligere. Fra og med 1. januar 2015 ble DNB Finans' aktivitet i Sverige og Danmark inkludert i segmentet Store bedrifter og internasjonale kunder. Tidligere ble denne aktiviteten fordelt på segmentene Personkunder og Små og mellomstore bedriftskunder. Historiske tall er korrigert tilsvarende.

Personkunder	-	omfatter konsernets samlede tilbud av produkter og tjenester til personmarkedet i alle kanaler, både elektroniske og fysiske med unntak av boliglån i Tradisjonelle pensjonsprodukter hvor avkastningen tilfaller forsikringstakerne. DNB tilbyr et bredt spekter av produkter gjennom Norges største distribusjonsnett, som omfatter bankkontorer, telefonbank (24/7), nettbank, eiendomsmegling og eksterne kanaler (postkontorer, post i butikk og bank i butikk).
Små og mellomstore bedriftskunder	-	omfatter salg av produkter til og rådgivningstjenester for små og mellomstore bedrifter i Norge. DNB skal være hele Norges lokalbank og samtidig tilby storbankens produkter og kompetanse. Kunder i dette segmentet omfatter alt fra småbedrifter og nystartede selskaper til relativt store bedriftskunder, og produkttilbudet er tilpasset disse kundenes ulike behov. Små og mellomstore bedriftskunder betjenes i konsernets store og landsdekkende fysiske distribusjonsnett og tilbys også nettbank og telefonbank (24/7).
Store bedrifter og internasjonale kunder	-	omfatter store norske og internasjonale bedriftskunder samt alle kunder i datterbankene i Baltikum og Polen. DNBs betjening av kundesegmentet er basert på solid bransjekunnskap og langsiktige kunde-relasjoner.
Egenhandel	-	omfatter egenhandel i rente-, valuta- og råvareprodukter samt aksjer, herunder avdekking av markedsrisiko knyttet til kundetransaksjoner. Egenhandelsvirksomheten skal støtte opp om kundebetjeningen.
Tradisjonelle pensjonsprodukter	-	omfatter porteføljen av tradisjonelle ytelsesbaserte pensjonsprodukter i DNB Livsforsikring og eiendeler knyttet til disse produktene. DNB tilbyr ikke lenger slike produkter til nye kunder.

Resultatregnskap og balanseoppstilling for segmentene er basert på en sammenstilling av intern finansiell rapportering for den funksjonelle organiseringen av DNB-konsernet i segmenter, slik den rapporteres til konsernledelsen (øverste beslutningstager), for å vurdere utvikling og allokere ressurser. Tallene for segmentene er basert på DNBs styringsmodell og konsernets regnskapsprinsipper. Tallene er omarbeidet i samsvar med konsernets gjeldende prinsipper for deling av kostnader og allokering av kapital mellom områdene og bygger på en rekke forutsetninger, estimater og skjønnsmessige fordelinger.

DNB allokere kapital til virksomheten, og allokert kapital er beregnet på basis av konsernets rene kjernekapital og langsiktige kapitaliseringsambisjon. Forsikringsvirksomheten er underlagt særskilte kapitaldekningsregler, og allokert kapital tilsvarende regnskapsført egenkapital i selskapene. Grunnlaget for allokering av kapital til øvrig virksomhet i konsernet er en tilnærming til Basel III, full IRB, for alle enheter, og allokert kapital i 2015 tilsvarende en ren kjernekapitaldekning på 14,5 prosent. For allokering av kredittrisiko er konsernets interne måling av risikojustert kapitalbehov for kreditt benyttet som fordelingsgrunnlag. Kapitalbehov for markedsrisiko er fordelt direkte i henhold til risikovektet volum, og operasjonell risiko er fordelt i forhold til områdenes totale inntekter.

Resultatregnskap for fjerde kvartal

	DNB-konsernet													
	Personkunder		Små og mellomstore bedriftskunder		Store bedrifter og internasjonale kunder		Egenhandel		Tradisjonelle pensjonsprodukter ¹⁾		Øvrig virksomhet/ eliminerings ²⁾		DNB-konsernet	
	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>														
Netto renteinntekter	3 496	3 400	1 610	1 555	3 929	3 726	3	128			24	(108)	9 062	8 700
Netto andre driftsinntekter	1 120	1 141	449	477	1 358	1 567	796	(102)	(522)	478	652	(209)	3 853	3 352
Sum inntekter	4 616	4 540	2 059	2 032	5 287	5 292	799	26	(522)	478	676	(317)	12 915	12 052
Driftskostnader	(2 157)	(2 107)	(807)	(775)	(2 202)	(1 914)	(97)	(132)	(74)	(165)	1 711	5	(3 626)	(5 088)
Driftsresultat før nedskrivninger og skatt	2 459	2 434	1 252	1 258	3 086	3 378	702	(105)	(596)	312	2 387	(312)	9 290	6 964
Netto gevinster varige og immaterielle eiendeler	0	1	(0)	43	5	9		(0)			(13)	(11)	(9)	42
Nedskrivninger på utlån og garantier ³⁾	15	80	(360)	(462)	(1 079)	(465)					3	26	(1 420)	(821)
Resultat overtatt virksomhet			35	16	(6)	(14)					(30)	(2)		
Driftsresultat før skatt	2 474	2 514	927	854	2 006	2 909	702	(105)	(596)	312	2 347	(300)	7 860	6 184
Skattekostnad	(668)	(679)	(250)	(231)	(582)	(902)	(183)	28	705	123	(107)	423	(1 084)	(1 236)
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	(1)					2					29	15	28	16
Resultat for perioden	1 805	1 835	677	624	1 424	2 009	520	(77)	109	436	2 269	138	6 804	4 965

1) For mer informasjon om Tradisjonelle pensjonsprodukter, se tabeller nedenfor.

2) For mer informasjon om øvrig virksomhet/ eliminerings, se tabeller nedenfor.

3) Se note 10 Nedskrivninger på utlån og garantier for analyse av bruttoendring i nedskrivningene for konsernet.

Note 2 Segmenter (forts.)

Gjennomsnittlige balanseposter

	DNB-konsernet													
	Personkunder		Små og mellomstore bedriftskunder		Store bedrifter og internasjonale kunder		Egenhandel		Tradisjonelle pensjonsprodukter		Øvrig virksomhet/elimineringer		DNB-konsernet	
	4. kvartal		4. kvartal		4. kvartal		4. kvartal		4. kvartal		4. kvartal		4. kvartal	
<i>Beløp i milliarder kroner</i>	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Netto utlån til kunder ¹⁾	695,7	674,8	220,3	209,6	579,3	520,8	28,3	7,9	13,0	2,4	2,6	(1,2)	1 539,3	1 414,3
Innskudd fra kunder ¹⁾	391,1	363,8	172,8	169,3	403,5	385,7	203,7	133,3			(6,0)	(1,6)	1 165,2	1 050,6
Midler til forvaltning	75,2	68,1	64,1	53,8	222,7	211,8			200,3	212,9	15,2	12,0	577,4	558,5
Allokert kapital ²⁾	33,8	29,8	21,0	20,0	70,9	57,5	7,3	6,3	18,2	17,4				

Nøkkeltall

	DNB-konsernet													
	Personkunder		Små og mellomstore bedriftskunder		Store bedrifter og internasjonale kunder		Egenhandel		Tradisjonelle pensjonsprodukter		Øvrig virksomhet/elimineringer		DNB-konsernet	
	4. kvartal		4. kvartal		4. kvartal		4. kvartal		4. kvartal		4. kvartal		4. kvartal	
<i>Prosent</i>	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Kostnadsgrad ³⁾	46,7	46,4	39,2	38,1	41,6	36,2	12,1	497,7	(14,3)	34,6			28,1	42,2
Innskuddsdekning ^{1) 4)}	56,2	53,9	78,5	80,8	69,6	74,1							75,7	74,3
Avkastning allokert kapital, annualisert ²⁾	21,2	24,5	12,8	12,4	8,0	13,8	28,4	(4,9)	2,4	10,0			15,0	12,6

1) Utlån til kunder inkluderer påløpte renter, nedskrivninger og verdjusteringer. Tilsvarende inkluderer innskudd fra kunder påløpte renter og verdjusteringer.

2) Allokert kapital er for segmentene beregnet på grunnlag av eksternt kapitalkrav (Basel III) til virksomheten. For konsernet er regnskapsført kapital-avkastning benyttet. Som følge av økte eksterne kapitalkrav og myndighetenes signaler om ytterligere kapitalkrav til boliglån, ble allokert kapital til Personkunder oppjustert i 2015. Dette medførte redusert kapitalavkastning sammenlignet med tidligere perioder.

3) Sum driftskostnader dividert på sum inntekter.

4) Innskudd fra kunder dividert på netto utlån til kunder. Beregnet på grunnlag av gjennomsnittlige balanseposter. I november 2015 ble en boliglånsportefølje på om lag 20 milliarder kroner solgt fra DNB Boligkreditt til DNB Livsforsikring. På samme tidspunkt ble porteføljen overført fra Personkunde segmentet til Tradisjonelle pensjonsprodukter. Porteføljen vil fremdeles bli forvaltet av Personmarked Norge på vegne av DNB Livsforsikring.

Resultatregnskap for året

	DNB-konsernet													
	Personkunder		Små og mellomstore bedriftskunder		Store bedrifter og internasjonale kunder		Egenhandel		Tradisjonelle pensjonsprodukter ¹⁾		Øvrig virksomhet/elimineringer		DNB-konsernet	
	Året		Året		Året		Året		Året		Året		Året	
<i>Beløp i millioner kroner</i>	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Netto renteinntekter	13 697	13 540	6 131	5 643	15 198	13 551	89	429			243	(676)	35 358	32 487
Netto andre driftsinntekter	4 895	4 673	1 729	1 648	6 083	5 721	1 503	1 584	622	1 843	3 803	1 408	18 635	16 877
Sum inntekter	18 593	18 213	7 860	7 292	21 280	19 271	1 592	2 013	622	1 843	4 046	732	53 993	49 363
Driftskostnader	(8 877)	(8 492)	(3 078)	(3 042)	(8 053)	(7 264)	(505)	(513)	(477)	(630)	1 080	(733)	(19 910)	(20 675)
Driftsresultat før nedskrivninger og skatt	9 716	9 721	4 782	4 250	13 227	12 007	1 087	1 500	145	1 212	5 126	(2)	34 083	28 689
Netto gevinster varige og immaterielle eiendeler	0	(3)	(2)	42	53	21		(0)			(7)	(7)	45	52
Nedskrivninger på utlån og garantier ²⁾	939	(110)	(1 068)	(869)	(2 108)	(674)		0			(33)	13	(2 270)	(1 639)
Resultat overtatt virksomhet			3	(23)	(67)	(102)					64	125		
Driftsresultat før skatt	10 655	9 608	3 715	3 401	11 105	11 252	1 087	1 500	145	1 212	5 151	129	31 858	27 102
Skattekostnad	(2 877)	(2 594)	(1 003)	(918)	(3 221)	(3 488)	(283)	(405)	766	(99)	(428)	1 041	(7 045)	(6 463)
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	2					2					(53)	(24)	(51)	(22)
Resultat for perioden	7 780	7 014	2 712	2 482	7 885	7 766	804	1 095	912	1 113	4 670	1 147	24 762	20 617

1) For mer informasjon om Tradisjonelle pensjonsprodukter, se tabeller nedenfor.

2) Se note 10 Nedskrivninger på utlån og garantier for analyse av bruttoendring i nedskrivningene for konsernet.

Note 2 Segmenter (forts.)

Tradisjonelle pensjonsprodukter

Tradisjonelle pensjonsprodukter har av natur en annen risikoprofil enn konsernets bankrelaterte produkter. Økt levealder er en av flere risikofaktorer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsprodukter. I tabellene under spesifiseres nærmere driftsresultat før skatt, herunder kostnad knyttet til opppreservering for økt levealder.

Spesifikasjon av driftsresultat før skatt, Tradisjonelle pensjonsprodukter

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet			
	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	Året 2015	Året 2014
Renteresultat	1 854	(353)	2 163	3 038
Risikoresultat	166	214	599	468
Administrasjonsresultat	99	49	291	228
Forhåndsprising av risiko og garantert rente	137	173	535	647
Avsetning for økt levealder, kollektiv pensjon ¹⁾	(2 505)	82	(3 141)	(2 909)
Midler foreslått tilført livsforsikringskunder, produkter med garantert avkastning	(455)	57	(802)	(913)
Avkastning på selskapsporteføljen	107	91	500	652
Driftsresultat før skatt - Tradisjonelle pensjonsprodukter	(596)	312	145	1 212

1) Avsetning for økt levealder, kollektiv pensjon:

Beløp i millioner kroner	Akkumulert balanse 31. desember 2015
Fripoliser	6 128
Kollektiv ytelsespensjon	3 388
Sum kollektiv pensjon ^{*)}	9 516

*) Totalt avsetningsbehov for porteføljen per 31. desember 2015 utgjorde omtrent 11,6 milliarder kroner.

Øvrig virksomhet/elimineringer

Øvrig virksomhet/elimineringer omfatter IT og Operations, HR, Konsernfinans inkludert Konserntreasury, Risikostyring, Kommunikasjon, det deleide selskapet Eksportfinans, investeringer i IT infrastruktur og aksjonærrelaterte kostnader. Øvrig virksomhet/elimineringer inneholder også den delen av konsernets egenkapital som ikke er allokert ut til segmentene. Resultat fra overtatt virksomhet som innebærer full konsolidering i DNB-konsernet er presentert netto på linjen "Resultat overtatt virksomhet" i den interne rapporteringen av segmentene. De overtatte selskapene og alle konserninterne elimineringer inngår i Øvrig virksomhet/elimineringer.

Driftsresultat før skatt

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet	
	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014
Uallokert netto renteinntekter	(43)	(173)
Inntekter fra egenkapitalinvesteringer	288	(113)
Gevinster varige og immaterielle eiendeler	(13)	(11)
Markedsjusteringer Konserntreasury og virkelig verdi på utlån	195	(781)
Basisswapper	(4)	508
Eksportfinans ASA	(5)	52
Netto gevinster på investeringseiendom	167	111
Resultat overtatt virksomhet	(30)	(2)
Uallokerte nedskrivninger på utlån og garantier	3	26
Eierkostnader (kostnader vedrørende aksjonærforhold, investorrelasjoner, strategisk planlegging m.v.)	(100)	(97)
Uallokerte personalkostnader ¹⁾	1 633	30
Uallokerte IT-kostnader og Operations kostnader	114	140
Finansieringskostnad goodwill	(25)	(9)
Restrukturering IT	9	
Tilbakeføring avsetninger	46	73
Nedskrivninger av eiendommer og varige driftsmidler	(5)	(7)
Øvrig	115	(47)
Driftsresultat før skatt	2 347	(300)

1) Herav, uallokert engangseffekt på pensjonskostnader på 1 778 millioner kroner. Se note 8 Driftskostnader.

Note 3 Kapitaldekning

Tall for kapitaldekning følger de nye kravene for beregning og rapportering, i henhold til EUs nye kapitaldekningsregelverk for banker og verdipapirforetak (CRD IV/CRR). Vurderingsreglene i selskapsregnskapene ligger til grunn for konsolidering som er regulert i Konsolideringsforskriften.

Ansvarlig kapital	DNB Bank ASA		DNB Bank-konsernet		DNB-konsernet	
	31. des. 2015	31. des. 2014	31. des. 2015	31. des. 2014	31. des. 2015	31. des. 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>						
Egenkapital	151 533	127 720	173 412	141 309	190 078	158 723
Effekt av regulatorisk konsolidering			(541)	(56)	(541)	150
Ikke-tellende kapital, DNB Livsforsikring					(403)	(1 253)
Hybridkapital inkludert i egenkapital	(8 053)		(8 053)		(8 053)	
Netto påløpte renter på kjernekapitalinstrumenter inkludert i egenkapital	(219)		(219)		(219)	
Egenkapital som inngår i ren kjernekapital	143 261	127 720	164 599	141 253	180 863	157 619
Fradrag						
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	(38)	(7)	(38)	(7)	(38)	(7)
Goodwill	(3 012)	(2 963)	(3 029)	(2 979)	(4 763)	(4 714)
Utsatt skattefordel som ikke skyldes midlertidige forskjeller	(147)		(581)	(514)	(581)	(514)
Andre immaterielle eiendeler	(663)	(831)	(1 075)	(1 224)	(1 241)	(1 460)
Avsatt utbytte m.v.			(5 000)	(4 000)	(7 330)	(6 189)
Justert forventet tap, IRB-porteføljer	(1 383)	(1 466)	(2 309)	(2 075)	(2 309)	(2 075)
Verdijustering som følge av krav om forsvarlig verdsettelse (AVA)	(671)	(509)	(1 055)	(917)	(1 055)	(917)
Justering for urealisert tap/(gevinst) på gjeld ført til virkelig verdi	(15)	278	(412)	646	(412)	646
Justering for urealisert tap/(gevinst) på derivatforpliktelser ført til virkelig verdi (DVA)	(785)	(821)	(150)	(268)	(150)	(266)
Minstekrav til reassuransavsetning					(17)	(16)
Ren kjernekapital	136 547	121 402	150 948	129 915	162 965	142 108
Hybridkapital	10 267	4 028	10 267	4 028	10 267	4 028
Kjernekapital	146 814	125 430	161 215	133 944	173 232	146 136
Evigvarende ansvarlig lånekapital	5 702	4 792	5 702	4 792	5 702	4 792
Ordinær ansvarlig lånekapital	22 185	19 322	22 185	19 322	22 185	19 322
Tilleggskapital	27 887	24 115	27 887	24 115	27 887	24 115
Tellende ansvarlig kapital	174 701	149 545	189 102	158 058	201 119	170 251
Risikovektet volum, overgangsregel	906 097	919 238	1 056 731	1 038 396	1 129 373	1 120 659
Minimumskrav ansvarlig kapital, overgangsregel	72 488	73 539	84 539	83 072	90 350	89 653
Ren kjernekapitaldekning, overgangsregel (%)	15,1	13,2	14,3	12,5	14,4	12,7
Kjernekapitaldekning, overgangsregel (%)	16,2	13,6	15,3	12,9	15,3	13,0
Kapitaldekning, overgangsregel (%)	19,3	16,3	17,9	15,2	17,8	15,2

Note 3 Kapitaldekning (forts.)

Basel III

De fleste låneporteføljene rapporteres nå i henhold til IRB-metoden. En portefølje avventer fremdeles IRB-godkjenning fra Finanstilsynet. Dette gjelder banker og finansinstitusjoner (DNB Bank). Storkunder som vurderes ved hjelp av simuleringsmodeller (DNB Bank) fikk godkjenning fra Finanstilsynet i desember 2015.

Spesifikasjon av risikovektet volum og kapitalkrav

	Eksponering, nominelt 31. des. 2015	EAD ¹⁾ 31. des. 2015	Gjennom- snittlige risikovekter i prosent 31. des. 2015	Risiko- vektet volum 31. des. 2015	DNB-konsernet	
					Kapitalkrav 31. des. 2015	Kapitalkrav 31. des. 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>						
IRB-metode						
Foretak	1 108 681	903 210	46,3	417 760	33 421	29 699
Spesialiserte foretak (SL)	10 813	10 042	58,2	5 844	468	179
Massemarked, pant i fast eiendom	667 612	667 612	22,9	153 008	12 241	8 705
Massemarked, øvrige engasjementer	111 886	92 132	26,7	24 568	1 965	2 016
Verdipapirisering	19 162	19 162	78,3	15 007	1 201	1 820
Sum kredittrisiko, IRB-metode	1 918 154	1 692 158	36,4	616 187	49 295	42 419
Standardmetode						
Stater og sentralbanker	60 174	74 103	0,6	411	33	18
Institusjoner	345 489	109 775	25,4	27 873	2 230	2 730
Foretak	176 199	138 347	87,3	120 710	9 657	16 153
Massemarked, pant i fast eiendom	48 498	46 475	47,4	22 046	1 764	1 657
Massemarked, øvrige engasjementer	93 085	43 513	75,9	33 024	2 642	2 757
Egenkapitalposisjoner	3 193	3 193	107,9	3 444	276	241
Verdipapirisering	2 474	2 474	30,2	748	60	66
Øvrige eiendeler	5 964	5 964	114,2	6 813	545	674
Sum kredittrisiko, standardmetoden	735 076	423 844	50,7	215 069	17 205	24 297
Sum kredittrisiko	2 653 230	2 116 002	39,3	831 256	66 500	66 715
Markedsrisiko						
Posisjonsrisiko for gjeldsinstrumenter				14 153	1 132	1 380
Posisjonsrisiko for egenkapitalinstrumenter				456	36	39
Valutarisiko						
Varerisiko				38	3	9
Risiko for svekket kredittverdighet hos motpart (CVA)				6 407	513	601
Sum markedsrisiko				21 053	1 684	2 029
Operasjonell risiko				83 381	6 670	6 546
Netto forsikring, etter eliminerings				80 791	6 463	6 828
Sum risikovektet volum og kapitalkrav før overgangsregel				1 016 482	81 319	82 119
Tillegg i kapitalkravet som følge av overgangsregel ²⁾				112 891	9 031	7 534
Sum risikovektet volum og kapitalkrav				1 129 373	90 350	89 653

1) Forventet engasjementsbeløp ved mislighold, exposure at default.

2) På grunn av overgangsregler kan minstekrav til kapitaldekning ikke utgjøre mindre enn 80 prosent av tilsvarende størrelse beregnet etter Basel I-reglene.

Note 4 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at DNB-konsernet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser. Konsernet styrer sin likviditet samlet ved at DNB Bank ASA har ansvar for finansieringen av datterselskaper samt filialer og datterbanker i utlandet. Likviditetsrisiko blir styrt og målt ved hjelp av flere målemetoder.

Styret har vedtatt interne rammer som legger begrensninger på kortsiktige netto likviditetsforfall innenfor ulike tidsperioder. Det foretas stresstesting på ulike løpetider for bankspesifikk krise, systemkrise og en kombinasjon av dette, og det er etablert en beredskapsplan for håndtering av markedshendelser. I tillegg er det etablert rammer for strukturell likviditetsrisiko som innebærer at utlån til kunder i det alt vesentlige skal finansieres ved innskudd fra kunder, ansvarlig kapital og langsiktige innlån. De langsiktige innlånene tas hovedsakelig opp i form av ordinære senior obligasjonslån og obligasjoner med fortrinnsrett. Innskuddsdekningen i konsernet utgjorde 61,2 prosent ved utgangen av fjerde kvartal 2015, ned fra 65,4 prosent ett år tidligere. Innskuddsdekningen i DNB Bank ASA utgjorde 127,1 prosent ved utgangen av fjerde kvartal 2015.

Markedene for kortsiktige innlån var generelt gode i 2015 for banker med god rating. På grunn av tilpasning til kommende reguleringer for amerikanske pengemarkedsfond var ikke lange løpetider like attraktive som før, og kombinert med en økende etterspørsel etter lengre løpetider fra låntakere, førte dette til en økning i prisene i andre halvår. DNB hadde god tilgang til kortsiktig finansiering gjennom hele året. I markedene for langsiktig finansiering var tilgangen også god i første halvår, men etter hvert som uroen i Hellas tiltok mot sommeren, ble aktiviteten i markedet betydelig redusert og prisen for nye utstedelser økte. I september tok aktiviteten seg opp igjen, men til økende marginer. Generelt økte marginene både for obligasjoner med fortrinnsrett og for ordinær seniorgjeld gjennom andre halvår 2015. DNB hadde god tilgang til lang finansiering gjennom hele året, men det er en forventning om at kostnadene for ny lang finansiering vil kunne ligge på høyere nivåene utover i 2016.

Det kortsiktige likviditetsrisikomålet, Liquidity Coverage Ratio (LCR), holdt seg stabilt over 100 prosent gjennom kvartalet. Ved utgangen av desember utgjorde LCR totalt 133 prosent, og 331 prosent og 118 prosent for henholdsvis euro og amerikanske dollar.

Gjennomsnittlig restløpetid på porteføljen av senior obligasjonsinnlån og obligasjoner med fortrinnsrett var 3,8 år ved utgangen av fjerde kvartal, ned fra 4,3 år ett år tidligere. DNB tilstreber en jevn fordeling av forfallsstrukturen for innlånene over kommende femårsperiode.

Note 5 Netto renteinntekter

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet			
	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	Året 2015	Året 2014
Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	430	502	1 608	1 814
Renter av utlån til kunder	11 660	13 128	48 728	52 139
Renter av nedskrevne engasjementer	203	174	619	643
Renter av sertifikater og obligasjoner	1 118	1 201	4 655	5 078
Etableringsprovisjoner m.v.	96	84	337	316
Andre renteinntekter	427	443	1 584	1 456
Sum renteinntekter	13 934	15 533	57 532	61 445
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	(369)	(401)	(1 365)	(1 755)
Renter på innskudd fra kunder	(1 821)	(3 218)	(9 394)	(13 827)
Renter på verdipapirgjeld	(3 238)	(3 196)	(12 809)	(12 633)
Renter på ansvarlig lånekapital	(140)	(144)	(569)	(572)
Banksikringsfondsavgift ¹⁾	(202)	(189)	(845)	(780)
Andre rentekostnader ²⁾	898	315	2 809	608
Sum rentekostnader	(4 872)	(6 833)	(22 174)	(28 959)
Netto renteinntekter	9 062	8 700	35 358	32 487

1) Beløpet kostnadsført i kvartalet utgjør en forholdsmessig andel av den årlige beregnede avgiften.

2) Andre rentekostnader inkluderer rentjusteringer som følge av inngåtte renteswapper.

Note 6 Netto provisjonsinntekter

<i>Beløp i millioner kroner</i>	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	DNB-konsernet	
			Året 2015	Året 2014
Provisjonsinntekter fra betalingsformidling	911	871	3 595	3 476
Provisjonsinntekter fra fondsforvaltning	393	352	1 399	1 259
Provisjonsinntekter fra verdipapirtjenester	80	86	336	353
Provisjonsinntekter fra verdipapiriromsetning	79	97	314	350
Emisjonsinntekter	185	204	777	740
Interbankprovisjoner	7	9	29	35
Provisjonsinntekter fra kredittformidling	135	202	781	630
Provisjonsinntekter fra salg av forsikringsprodukter	647	716	2 661	2 800
Provisjonsinntekter fra eiendomsomsetning	270	268	1 201	1 095
Andre provisjonsinntekter	209	204	870	829
Sum provisjonsinntekter m.v.	2 916	3 008	11 963	11 565
Provisjonskostnader ved betalingsformidling	(459)	(357)	(1 670)	(1 341)
Provisjonskostnader ved fondsforvaltning	(81)	(57)	(282)	(225)
Provisjonskostnader ved verdipapirtjenester	(43)	(38)	(174)	(160)
Interbankprovisjoner	(15)	(16)	(61)	(67)
Provisjonskostnader ved kredittformidling	(9)	(21)	(27)	(56)
Provisjonskostnader ved salg av forsikringsprodukter	(52)	(30)	(179)	(131)
Andre provisjonskostnader	(174)	(177)	(708)	(617)
Sum provisjonskostnader m.v.	(834)	(694)	(3 101)	(2 597)
Netto provisjonsinntekter	2 082	2 313	8 862	8 969

Note 7 Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi

<i>Beløp i millioner kroner</i>	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	DNB-konsernet	
			Året 2015	Året 2014
Utbytte	20	50	158	420
Netto gevinster på sertifikater og obligasjoner	(1 252)	881	(2 593)	3 109
Netto gevinster på aksjer og aksjederivater	384	(295)	(35)	112
Netto urealiserte gevinster på basissswapper	(4)	508	2 685	394
Netto gevinster på andre finansielle instrumenter	3 015	(865)	8 467	1 282
Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi	2 164	279	8 683	5 317

Note 8 Driftskostnader

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet			
	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	Året 2015	Året 2014
Lønnskostnader	(2 070)	(1 938)	(8 269)	(7 959)
Arbeidsgiveravgift	(312)	(291)	(1 220)	(1 146)
Pensjonskostnader	1 639	(123)	799	(899)
Omstillingskostnader	(142)	(86)	(390)	(239)
Andre personalkostnader	(220)	(183)	(742)	(628)
Sum lønn og andre personalkostnader	(1 106)	(2 620)	(9 822)	(10 872)
Honorarer ¹⁾	(361)	(365)	(1 545)	(1 391)
IT-kostnader ¹⁾	(489)	(596)	(2 418)	(2 223)
Porto og telekommunikasjon	(65)	(72)	(287)	(297)
Rekvisita	(24)	(29)	(89)	(101)
Markedsføring og informasjon	(203)	(178)	(859)	(863)
Reisekostnader	(99)	(97)	(285)	(258)
Kompensasjon til Posten Norge for utførte tjenester	(43)	(59)	(174)	(231)
Opplæring	(24)	(23)	(75)	(61)
Driftskostnader eiendommer og lokaler	(301)	(279)	(1 114)	(1 284)
Driftskostnader maskiner, transportmidler og inventar	(25)	(27)	(101)	(103)
Øvrige driftskostnader	(296)	(172)	(844)	(834)
Sum andre kostnader	(1 931)	(1 896)	(7 790)	(7 645)
Goodwillnedskrivninger		(5)		(5)
Avskrivninger og nedskrivninger varige og immaterielle eiendeler	(590)	(566)	(2 298)	(2 153)
Sum avskrivninger og nedskrivninger varige og immaterielle eiendeler	(590)	(571)	(2 298)	(2 158)
Sum driftskostnader	(3 626)	(5 088)	(19 910)	(20 675)

1) Inkluderer også honorarer knyttet til systemutvikling og må sees i sammenheng med IT-kostnader.

I fjerde kvartal 2015 besluttet DNB å endre konsernets pensjonsordning fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjonsordning med virkning fra 31. desember 2015. Endringen omfattet de fleste ansatte i den norske virksomheten som var medlemmer i konsernets lukkede ytelsesordning. Endringen medførte en engangseffekt på 1 969 millioner kroner som reduserte periodens pensjonskostnad.

Note 9 Skattekostnad

Avstemming av skattekostnad mot driftsresultat før skatt

	DNB-konsernet	
	Året 2015	Året 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>		
Driftsresultat før skatt	31 858	27 102
Forventet inntektsskatt etter nominell sats - 27 prosent	(8 602)	(7 318)
Skatteeffekt av forskjellig skattesats i ulike land	(166)	(103)
Skatteeffekt av gjeldsrentefordeling mot utenlandske filialer	162	188
Skatteeffekt av skattefrie inntekter og ikke fradragsberettigede kostnader	1 061	622
Skatteeffekt av fremførbare underskudd som ikke er balanseført ¹⁾	32	7
Skatteeffekt av endret skattesats fra 27 til 25 prosent for balanseført utsatt skatt	549	
Skatt vedrørende tidligere år	(81)	141
Skattekostnad	(7 045)	(6 463)
Effektiv skattesats	22%	24%

1) Utsatt skatt for skattereduserende forskjeller (hovedsakelig fremførbare underskudd) i datterselskaper blir kun balanseført i den grad konsernet kan sannsynliggjøre fremtidig utnyttelse av disse skatteposisjonene.

Note 10 Nedskrivninger på utlån og garantier

	DNB-konsernet			
	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	Året 2015	Året 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>				
Kostnadsførte konstateringer	(748)	(275)	(1 446)	(823)
Nye/økte individuelle nedskrivninger	(672)	(1 105)	(3 288)	(3 078)
Sum nye/økte individuelle nedskrivninger	(1 420)	(1 380)	(4 735)	(3 901)
Reduksjon av tidligere års nedskrivninger	217	267	978	1 245
Inngått på tidligere konstaterte nedskrivninger	200	234	1 742	677
Netto individuelle nedskrivninger	(1 002)	(879)	(2 015)	(1 980)
Endring i gruppenedskrivninger på utlån	(418)	58	(255)	341
Nedskrivninger på utlån og garantier ¹⁾	(1 420)	(821)	(2 270)	(1 639)
Konstateringer som er dekket av tidligere års individuelle nedskrivninger	666	792	3 749	2 422
1) Herav individuelle nedskrivninger på garantier	0	(1)	(36)	143

Note 11 Utlån til kunder

	DNB-konsernet	
	31. des. 2015	31. des. 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>		
Utlån til amortisert kost		
Utlån til kunder, nominell hovedstol	1 405 735	1 339 416
Individuelle nedskrivninger	(8 484)	(9 646)
Utlån til kunder, etter individuelle nedskrivninger	1 397 251	1 329 770
+ Periodiserte renter og amortisering	2 349	2 504
- Individuell nedskrivning av periodiserte renter og amortisering	(656)	(680)
- Gruppenedskrivninger	(2 527)	(2 139)
Utlån til kunder, til amortisert kost	1 396 417	1 329 456
Utlån til virkelig verdi		
Utlån til kunder, nominell hovedstol	144 215	106 226
+ Periodiserte renter	229	279
+ Justering til virkelig verdi	1 883	2 879
Utlån til kunder, til virkelig verdi	146 327	109 384
Utlån til kunder	1 542 744	1 438 839

Note 12 Netto nedskrevne utlån og garantier fordelt på kundegrupper ¹⁾

	DNB-konsernet	
	31. des. 2015	31. des. 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>		
Personmarkedet	2 661	3 071
Utenriks sjøfart og rørtransport og bygging av skip og båter	2 045	3 862
Eiendomsdrift	2 289	2 517
Industri	1 530	776
Tjenesteyting	359	673
Handel	476	1 265
Olje og gass		
Transport og kommunikasjon	1 099	495
Bygg og anleggsvirksomhet	470	962
Kraft og vannforsyning	317	29
Fiske og fangst	5	26
Hotell og restaurant	118	103
Jordbruk og skogbruk	110	144
Offentlig forvaltning	7	
Øvrige kundegrupper	34	19
Sum kunder	11 519	13 943
Kredittinstitusjoner		
Totalt netto nedskrevne utlån og garantier	11 519	13 943
Misligholdte utlån og garantier uten nedskrivninger	2 463	3 318
Totalt netto misligholdte og tapsutsatte utlån og garantier	13 982	17 261

1) Inkluderer utlån og garantier hvor det er foretatt individuell nedskrivning og misligholdte ikke nedskrevne utlån og garantier. Inndelingen i kundegrupper samsvarer med EUs standard for næringsgruppering, NACE Rev 2.

Note 13 Virkelig verdi av finansielle instrumenter til amortisert kost

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet			
	31. desember 2015		31. desember 2014	
	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Kontanter og fordringer på sentralbanker	5 663	5 663	42 956	42 956
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	18 361	18 361	18 295	18 295
Utlån til kunder	1 396 417	1 388 902	1 329 456	1 331 211
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	105 224	114 593	118 667	130 814
Sum finansielle eiendeler	1 525 664	1 527 519	1 509 374	1 523 277
Gjeld til kredittinstitusjoner	30 005	30 005	27 641	27 641
Innskudd fra kunder	900 192	900 192	891 859	891 859
Verdipapirgjeld ¹⁾	558 388	562 620	523 957	532 557
Ansvarlig lånekapital ¹⁾	29 712	29 711	28 058	28 233
Sum finansiell gjeld	1 518 298	1 522 530	1 471 515	1 480 290

1) Inkluderer sikret gjeld.

Note 14 Finansielle instrumenter til virkelig verdi

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet				
	Verdsettelse basert på noterte priser i aktivt marked Nivå 1	Verdsettelse basert på observerbare markedsddata Nivå 2	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsddata Nivå 3	Periodiserte renter ¹⁾	Totalt
Eiendeler per 31. desember 2015					
Fordringer på sentralbanker		13 654		1	13 654
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		282 842		13	282 855
Utlån til kunder		37 638	108 460	229	146 327
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	42 689	244 434	734	1 839	289 695
Aksjer	7 964	5 080	6 297		19 341
Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen		49 679			49 679
Finansielle derivater	2	201 522	1 504		203 029
Gjeld per 31. desember 2015					
Gjeld til kredittinstitusjoner		131 506		26	131 532
Innskudd fra kunder		44 119		117	44 236
Verdipapirgjeld		245 882		658	246 540
Ansvarlig lånekapital		1 240		1	1 241
Finansielle derivater	0	153 519	1 144		154 663
Annen finansiell gjeld ²⁾	5 247	75		38	5 359

1) Periodiserte renter på finansielle derivater inngår i verdiene under nivå 2 og 3.

2) Short-posisjoner knyttet til tradingvirksomhet.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi, nivå 3

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet				
	Finansielle eiendeler				Finansiell gjeld
	Utlån til kunder	Sertifikater og obligasjoner	Aksjer ¹⁾	Finansielle derivater	Finansielle derivater
Balanseført verdi per 31. desember 2014	100 986	251	7 621	1 877	1 463
Netto gevinster på finansielle instrumenter	(913)	(9)	871	61	(24)
Tilgang/kjøp	35 850	532	465	520	467
Avhending		(344)	(2 674)		
Forfalt	(27 383)	0		(981)	(777)
Overført fra nivå 1 eller 2		818			
Overført til nivå 1 eller 2		(462)			
Annet	(81)	(51)	14	27	15
Balanseført verdi per 31. desember 2015	108 460	734	6 297	1 504	1 144

1) Aksjer klassifisert i nivå 3 omfatter i tillegg til rene aksjeinvesteringer andeler i eiendomsfond, KS-andeler, Private Equity-investeringer og andeler i hedgefond.

Note 14 Finansielle instrumenter til virkelig verdi (forts.)

Utlån til kunder

Utlånene består i hovedsak av fastrenteutlån i norske kroner og deler av porteføljen av marginlån i norske kroner. Verdien av fastrente-utlånene fastsettes ved at avtalte rentestruer neddiskonteres over løpetiden med en diskonteringsfaktor som er justert for marginkrav. Diskonteringsfaktoren som benyttes tar utgangspunkt i en swaprente med en løpetid som tilsvarer gjennomsnittlig gjenværende bindingstid på de aktuelle fastrenteutlånene. Forutsetninger for beregning av marginkravet er basert på en vurdering av markedsforholdene på balansedagen og på en vurdering av hva en ekstern investor ville lagt til grunn ved investering i tilsvarende portefølje. For marginlånene kalkuleres et marginkrav, og forskjellen mellom marginkravet og avtalt margin neddiskonteres over gjennomsnittlig forventet tid til reprising. For en nærmere beskrivelse av instrumentene og verdsettelsesteknikkene, se årsrapporten for 2014.

Spesifikasjon av virkelig verdi, nivå 3

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet		
	31. desember 2015		
	Utlån til kunder	Sertifikater og obligasjoner	Aksjer
Nominell verdi/kostpris	106 574	914	4 750
Virkelig verdi justering ¹⁾	1 886	(180)	1 547
Sum virkelig verdi, eksklusive periodiserte renter	108 460	734	6 297

1) Endring i virkelig verdi på utlån til kunder skyldes i all hovedsak endringer i swap-rente, med tilsvarende negativ endring i virkelig verdi på finansielle instrumenter som er benyttet som økonomisk sikring.

Spesifikasjon av aksjer, nivå 3

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet					
	Eiendomsfond	Hedgefond	Unoterte aksjer	Private Equity (PE) investeringer	Annet	Totalt
Balanseført verdi per 31. desember 2015	611	769	1 120	3 771	27	6 297

Sensitivitetsanalyse, nivå 3

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet	
	Balanseført verdi 31. desember 2015	Effekt av mulige alternative forutsetninger
Utlån til kunder	108 460	(235)
Sertifikater og obligasjoner	734	(3)
Aksjer	6 297	
Finansielle derivater, netto	360	

For å vise sensitiviteten i utlånsporteføljen er diskonteringsrenten på fastrentelån og marginkravet på marginbaserte lån økt med 10 basispunkter.

Obligasjoner i nivå 3 er i hovedsak investeringer i norske kommuner, fylkeskommuner, sparebanker og kraftselskaper. En økning av diskonteringsrenten med 10 basispunkter har kun gitt små utslag.

Aksjer klassifisert i nivå 3 omfatter til sammen 5 000 millioner kroner i Private Equity-investeringer, eiendomsfond, hedgefond og unoterte aksjer i DNB Livsforsikring. Verdsettelsene er i all hovedsak basert på rapportering fra forvaltere av fondene, som benytter kontantstrøm-baserte modeller eller multipler ved fastsettelse av virkelig verdi. Konsernet har ikke full tilgang til informasjon om alle elementene i disse verdsettelsene og har derfor ikke grunnlag for å fastsette alternative forutsetninger. Effekten på konsernets resultat av alternative verdier vil imidlertid være begrenset da investeringene i hovedsak eies av DNB Livsforsikring i kollektivporteføljen.

Bankkonsernets portefølje av aksjer og fondsandeler i nivå 3 utgjorde 1 229 millioner kroner per 31. desember 2015.

Note 15 Sertifikater og obligasjoner holdes til forfall

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	31. des. 2015	31. des. 2014
Internasjonal obligasjonsportefølje	19 162	31 927
DNB Livsforsikring AS	87 599	88 330
Øvrige enheter ¹⁾	(1 537)	(1 590)
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	105 224	118 667

1) Inkludert eliminerings av DNB Livsforsikrings investeringer i obligasjoner utstedt av DNB Boligkreditt.

Som ledd i den løpende likviditetsstyringen, har DNB Bank investert i en portefølje av verdipapirer. Denne benyttes for å regulere konsernets behov for likviditet og som grunnlag for sikkerhetsstillelser for virksomhet i forskjellige land. Verdipapirene benyttes blant annet som sikkerhet for kortsiktige og langsiktige lån i en rekke sentralbanker og er grunnlag for likviditetsbuffer for oppfyllelse av regulatoriske krav. Den internasjonale obligasjonsporteføljen ble, med virkning fra 1. juli 2008, omklassifisert fra kategorien "til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet" til "holdes til forfall". Porteføljer i denne kategorien verdsettes til amortisert kost og nedskrives hvis det foreligger objektive indikasjoner på verdifall.

Porteføljen er, i tråd med IAS 39, gjennomgått og vurdert i forhold til om det finnes objektive indikasjoner på verdifall. Det er ikke identifisert noen nedskrivningsbehov i porteføljen.

Verdivurdering av den omklassifiserte obligasjonsporteføljen

Fra og med første januar 2014 er virkelig verdi av porteføljen fastsatt med utgangspunkt i meglerpriser. Dersom virkelig verdi hadde vært lagt til grunn for verdsettelsen av porteføljen i fjerde kvartal 2015, ville resultatet blitt redusert med 4 millioner kroner.

Effekter av omklassifisering av den internasjonale obligasjonsporteføljen

Vurdering av porteføljen til amortisert kost ga en verdi per 31. desember 2015 som var 0,7 milliarder kroner høyere enn verdien en videreføring av tidligere vurderingsprinsipp ville gitt. På omklassifiseringstidspunktet utgjorde balanseført verdi av porteføljen 88,0 milliarder kroner, mens den ved utgangen av desember 2015 utgjorde 14,7 milliarder. Porteføljen hadde en gjennomsnittlig løpetid på 5,5 år, og verdiendring som følge av en endring i kreditt spread på ett basispunkt utgjorde 8,3 millioner kroner ved utgangen av desember 2015.

Resultateffekt av omklassifisering

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet			
	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	Året 2015	Året 2014
Resultatført amortiseringseffekt	9	27	95	106
Netto gevinst, dersom verdsatt til virkelig verdi	5	342	(170)	189
Resultateffekter av omklassifisering	4	(315)	265	(83)

Balanseeffekt av omklassifisering

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	31. des. 2015	31. des. 2014
Resultatført urealisert mindreverdi	402	497
Urealisert kurstap, dersom verdsatt til virkelig verdi	1 113	943
Balanseeffekter av omklassifisering	711	446

Utvikling i porteføljen etter omklassifisering

<i>Beløp i millioner kroner</i>	DNB-konsernet	
	31. des. 2015	31. des. 2014
Omklassifisert portefølje, balanseført verdi	14 686	17 558
Omklassifisert portefølje, dersom verdsatt til virkelig verdi	13 975	17 112
Balanseeffekter av omklassifisering	711	446

Note 15 Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall (forts.)

Internasjonal obligasjonsportefølje

Likviditetskrav for banker legger til grunn at papirene må kunne omsettes umiddelbart for å kunne betraktes som likvide midler. Nye investeringer i den internasjonale obligasjonsporteføljen fra og med 2011 har i hovedsak vært obligasjoner med fortrinnsrett og stats-garanterte obligasjoner, disse vurderes til virkelig verdi. Den internasjonale obligasjonsporteføljen utgjorde 146 milliarder kroner ved utgangen av desember 2015. Av verdipapirene i porteføljen hadde 54,2 prosent AAA-rating og 38,2 prosent AA-rating. Det var ingen syntetiske verdipapirer i porteføljen og ingen plasseringer i amerikanske sub-prime obligasjoner eller Collateralised Debt Obligations, CDO'er. Det var heller ingen investeringer i statspapirer i Portugal, Italia, Irland, Hellas eller Spania. Nedenfor vises sammensetningen av den internasjonale obligasjonsporteføljen.

	Prosent 31. des. 2015	DNB-konsernet Millioner kroner 31. des. 2015
Aktivaklasse		
Pantesikrede boliglån	13,81	20 230
Bedriftslån	0,00	6
Statsrelatert	45,86	67 178
Obligasjoner med fortrinnsrett	40,33	59 078
Sum internasjonal obligasjonsportefølje, nominelle verdier	100,00	146 491
Periodiserte renter, amortiseringseffekter og verdjusteringer		(404)
Sum internasjonal obligasjonsportefølje		146 088
Sum internasjonal obligasjonsportefølje, holdes til forfall		19 162
Herav omklassifisert portefølje		14 686

Den internasjonale obligasjonsporteføljen hadde en gjennomsnittlig løpetid på 2,9 år, og verdiendring som følge av en endring i kreditt spread på ett basispunkt utgjorde 32 millioner kroner ved utgangen av desember 2015.

DNB Livsforsikring

Obligasjoner klassifisert som "holdes til forfall" i DNB Livsforsikring ASA utgjorde 87,6 milliarder kroner per 31. desember 2015. Porteføljen består i det vesentlige av verdipapirer utstedt av låntagere med høy kredittverdighet. Det investeres bare unntaksvis i papirer utstedt av tradisjonelle industriselskap.

Porteføljen er, i tråd med IAS 39, gjennomgått og vurdert i forhold til om det finnes objektive indikasjoner på verdifall. Det er ikke identifisert noen nedskrivningsbehov i porteføljen.

	Prosent 31. des. 2015	DNB-konsernet Millioner kroner 31. des. 2015
Aktivaklasse		
Stat/statsgaranterte	20,92	17 913
Overnasjonal garanti	2,10	1 800
Kommune/fylkeskommune	5,92	5 072
Bank og kredittforetak	20,64	17 677
Obligasjoner med fortrinnsrett	34,70	29 715
Andre utstedere	15,72	13 464
Sum obligasjonsportefølje DNB Livsforsikring, holdes til forfall, nominelle verdier	100,00	85 641
Periodiserte renter, amortiseringseffekter og verdjusteringer		1 959
Sum obligasjonsportefølje DNB Livsforsikring, holdes til forfall		87 599

Note 16 Investerings eiendommer

Beløp i millioner kroner	DNB-konsernet	
	31. des. 2015	31. des. 2014
DNB Livsforsikring	15 195	31 414
Eiendommer til eget bruk ¹⁾	(794)	(5 753)
Øvrige investerings eiendommer ²⁾	2 333	4 743
Sum investerings eiendommer	16 734	30 404

1) Enkelte eiendommer i DNB Livsforsikring klassifiseres i konsernregnskapet som eiendommer til eget bruk og regnskapsføres til virkelig verdi. Den vesentligste endringen følger av at DNB Scandinavian Property Fund fra og med tredje kvartal 2015 ikke lenger konsolideres i DNB-konsernet, men presenteres som tilknyttet selskap. I tillegg ble en eiendom solgt i fjerde kvartal 2015.

2) Øvrige investerings eiendommer er i hovedsak knyttet til overtatte selskaper.

Investerings eiendommer i konsernet eies i all hovedsak av DNB Livsforsikring. DNB Livsforsikrings portefølje utgjorde 15 195 millioner kroner per 31. desember 2015. I 2015 ble DNB Livsforsikrings eierandel i eiendomsfondet DNB Scandinavian Property Fund redusert. Etter dette er grunnlaget for konsolidering ikke lenger til stede og fondet ble med virkning fra 1. juli 2015 reklassifisert til tilknyttet selskap.

Virkelig verdi

Investerings eiendommene i DNB Livsforsikring inngår som en del av midlene i kollektivporteføljen og holdes med tanke på å oppnå lang-siktig avkastning for kundene. Eiendomsporteføljen vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Virkelig verdi defineres som den prisen som kan oppnås ved å selge en eiendel i en alminnelig transaksjon mellom markedsdeltagere ("exit price"). Den norske delen av porteføljen verdsettes ved hjelp av en intern verdivurderingsmodell. I tillegg innhentes eksterne takster for et representativt utvalg av porteføljen på rullerende basis gjennom året. I fjerde kvartal 2015 ble i alt åtte eiendommer, som representerer 36 prosent av porteføljeverdien, vurdert eksternt. Hensikten med de eksterne takstene er å sammenligne de interne vurderingene mot uavhengige referanser. Interne beregninger og balanseførte verdier er 1,8 prosent høyere enn et snitt av eksterne takster. Den svenske delen av porteføljen, samt deleide eiendommer, verdsettes på grunnlag av eksterne takster.

Intern verdivurderingsmodell

Den interne modellen beregner virkelig verdi som nåverdi av fremtidige kontantstrømmer i og etter utløp av kontraktsperioden. Avkastningskravet i modellen reflekterer markedsrisikoen. Det er i all hovedsak benyttet et avkastningskrav på 8,0 prosent.

Verdiutvikling og sensitivitet

I fjerde kvartal ble fire eiendommer solgt og overlevert, med samlet salgsvederlag på om lag 11,8 milliarder kroner. I tillegg ble det inngått avtale om salg av ytterligere ett bygg, med overlevering i 2016. Verdien av investerings eiendommene i DNB Livsforsikring ble i fjerde kvartal justert opp med 1 525 millioner kroner. Det har vært verdøkning innenfor alle segmenter og transaksjonsmarkedet har vært preget av stor aktivitet, spesielt sentrale eiendommer i storbyene.

Verdivurderingene er særlig sensitive for endring i avkastningskrav og forutsetninger om fremtidig inntektsstrøm. 0,25 prosentpoeng reduksjon av avkastningskrav vil isolert sett endre verdien av eiendomsporteføljen med om lag 4,0 prosent eller 489 millioner kroner. En endring i fremtidige markedsleier på 5 prosent vil tilsvarende endre verdien av eiendomsporteføljen med om lag 1,2 prosent eller 143 millioner kroner.

Note 16 Investeringseiendommer (forts.)

Verdiendringer investeringseiendommer

DNB-konsernet

Beløp i millioner kroner

Investerings-
eiendommer

Balanseført verdi per 31. desember 2013	32 753
Tilgang, kjøp av nye eiendommer	423
Tilgang, aktivering av investeringer	302
Tilgang, overtatte selskaper	304
Netto gevinst	471
Avhendelser	(3 440)
Valutakursendringer	383
Annet ¹⁾	(792)
Balanseført verdi per 31. desember 2014	30 404
Tilgang, kjøp av nye eiendommer	156
Tilgang, aktivering av investeringer	349
Tilgang, overtatte selskaper	454
Netto gevinst ²⁾	2 417
Avhendelser ³⁾	(14 839)
Avgang, nedsalg selskaper ⁴⁾	(2 638)
Valutakursendringer	432
Balanseført verdi per 31. desember 2015	16 734

1) DNB Livsforsikring anskaffet og aktiverte et bygg i 2013. I 2014 ble bygget tatt i bruk av DNB-konsernet og klassifisert som eierbenyttet eiendom.

2) Netto gevinst på investeringseiendommer utenfor DNB Livsforsikring utgjorde 269 millioner kroner.

3) Endringen skyldes i all hovedsak salg av eiendommer i DNB Livsforsikring, samt salg av enkelte tidligere overtatte eiendommer.

4) Endringen følger av at DNB Scandinavian Property Fund fra og med tredje kvartal 2015 ikke lenger konsolideres i DNB-konsernet, men presenteres som tilknyttet selskap.

Note 17 Investeringer etter egenkapitalmetoden

Moody's og Standard & Poor's nedjustering av Eksportfinans' kredittrating i fjerde kvartal 2011 førte til betydelige urealiserte gevinster på selskapets langsiktige innlån. Effekten av de urealiserte gevinstene på DNBs eierandel etter skatt utgjorde 11,8 milliarder kroner. DNB gjennomførte en vurdering av virkelig verdi av Eksportfinans i forbindelse med årsavslutningen, og verdien ble nedskrevet med et beløp tilsvarende urealiserte gevinster på egen gjeld i selskapet i fjerde kvartal 2011. I 2012, 2013, 2014 og 2015 ble markedets avkastningskrav redusert, og Eksportfinans hadde betydelige urealiserte tap på egen gjeld. Nedskrivningen som DNB gjorde i fjerde kvartal 2011, ble tilbakeført med et beløp tilsvarende disse urealiserte tapene. Tilbakeføring i 2015 utgjorde 199 millioner kroner. Gjenværende nedskrivning ved utgangen av 2015 var 144 millioner kroner. Nedskrivningen i 2011 og senere tilbakeføringer er rapportert på linjen "Resultat investeringer etter egenkapitalmetoden" sammen med andelen av resultatet i selskapet.

I november 2015 offentliggjorde Visa Inc. en avtale om å kjøpe samtlige aksjer i Visa Europe Ltd. DNB har indirekte en eierinteresse i Visa Europe gjennom medlemskap i Visa Norge, som regnskapsførers etter egenkapitalmetoden. Som følge av avtalen, økte vurdert verdi av konsernets investering med 0,9 milliarder kroner som er regnskapsført i totalresultatet. På realisasjonstidspunktet, som avhenger av godkjenning av flere konkurransemyndigheter, vil den realiserte gevinsten føres i ordinært resultat på linjen "Resultat fra investeringer etter egenkapitalmetoden".

Note 18 Ver dipapirgjeld og ansvarlig lånekapital

DNB-konsernet emitterer og innløser egen verdipapirgjeld som et ledd i likviditetsstyringen.

Verdipapirgjeld

	DNB-konsernet	
	31. des. 2015	31. des. 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>		
Sertifikatgjeld, nominell verdi	159 988	206 715
Obligasjonsgjeld, nominell verdi ¹⁾	606 179	560 650
Verdijusteringer	38 761	44 660
Sum verdipapirgjeld	804 928	812 025

Endring i verdipapirgjeld

	Balanse 31. des. 2015	Emittert 2015	Forfalt/ innløst 2015	Valutakurs- endring 2015	Øvrige endringer 2015	Balanse 31. des. 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>						
Sertifikatgjeld, nominell verdi	159 988	3 057 350	3 092 739	(11 338)		206 715
Obligasjonsgjeld, nominell verdi ¹⁾	606 179	85 108	53 118	13 539		560 650
Verdijusteringer	38 761				(5 899)	44 660
Sum verdipapirgjeld	804 928	3 142 458	3 145 857	2 201	(5 899)	812 025

Endring i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån

	Balanse 31. des. 2015	Emittert 2015	Forfalt/ innløst 2015	Valutakurs- endring 2015	Øvrige endringer 2015	Balanse 31. des. 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>						
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	19 838	3 805	4 604	1 314		19 322
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	5 702			909		4 792
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	4 561			533		4 028
Verdijusteringer	853				(323)	1 176
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	30 953	3 805	4 604	2 756	(323)	29 319

1) Fratrullet egne obligasjoner. Nominell verdi på utestående obligasjoner med fortrinnsrett i DNB Boligkreditt utgjorde 446,4 milliarder kroner per 31. desember 2015. Tilhørende markedsverdi på sikringsmassen var 561,5 milliarder kroner.

Note 19 Hybridkapital

I løpet av første kvartal 2015 utstedte konsernets datterselskap, DNB Bank ASA, to hybridkapitalinstrumenter. Instrumentene har pålydende på henholdsvis 2 150 millioner kroner og 750 millioner amerikanske dollar (5 903 millioner kroner). Instrumentene er evigvarende men banken kan tilbakebetale kapitalen på gitte tidspunkt, første gang fem år etter utstedelse. Rentene som betales er henholdsvis flytende 3-måneders NIBOR pluss 3,25 prosent og fast 5,75 prosent, der utstedelsen i norske kroner har kvartalsvis rentebetalinger mens utstedelsen i amerikanske dollar har årlige rentebetalinger.

Avtalevilkårene for instrumentene tilfredsstiller kravene i EUs CRR-regelverk og instrumentene inngår i konsernets kjernekapital for kapitaldekningsformål. Dette innebærer at DNB Bank ASA har en ensidig rett til ikke å betale tilbake renter eller hovedstolen til investorene. Som følge av disse vilkårene tilfredsstiller ikke instrumentene kravene til forpliktelse i IAS 32 og presenteres derfor som Hybridkapital innenfor konsernets egenkapital. Videre innebærer det at rentene ikke presenteres på linjen Sum rentekostnader, men som en reduksjon i Opptjent egenkapital. Tilsvarende vil fordelene av skattefradrag for rentene isolert gi en økning i Opptjent egenkapital og ikke presenteres som reduksjon av linjen Skattekostnad siden fordelene tilfaller selskapets aksjonærer. For fjerde kvartal er det påløpt renter på til sammen 126 millioner kroner, akkumulert i 2015 er det påløpt til sammen 374 millioner kroner.

Egenkapital skal måles til historisk valutakurs når den har en transaksjonsvaluta annen enn selskapets funksjonelle valuta. For utstedelsen i amerikanske dollar innebærer det at den blir omregnet til norske kroner med kursen den 26. mars 2015 og vil ikke bli gjenstand for senere revalueringer.

Resultat per aksje

Nøkkeltallet resultat per aksje har som hovedformål å vise avkastning til konsernets ordinære aksjonærer. Påløpte renter i perioden, som skal utbetales til hybridkapitalinvestorene, har derfor blitt trukket fra Resultat for perioden i beregningen av periodens resultat per aksje.

Note 20 Opplysninger om nærstående parter

DNB Bank ASA har balanseført utlån som juridisk sett er overført til Eksportfinans ASA, og hvor banken har stilt garanti. Avtalen medfører at banken fortsatt har rente- og kredittrisiko knyttet til overført portefølje, og etter IFRS-regelverket er lånene derfor ikke tatt ut av bankens balanse. Ved utgangen av fjerde kvartal 2015 utgjorde disse lånene 2,2 milliarder kroner.

Note 21 Forretninger utenfor balansen og betingede utfall

Forretninger utenfor balansen og tilleggsopplysninger	DNB-konsernet	
	31. des. 2015	31. des. 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>		
Kontraktsgarantier	33 665	46 603
Betalingsgarantier	37 544	29 930
Lånegarantier ¹⁾	16 629	17 417
Garantier for skatter m.v.	7 271	6 684
Annet garantiansvar	3 258	2 384
Sum garantiansvar	98 366	103 017
Inneståelseserklæringer	11 827	13 202
Sum garantiansvar m.v. ^{*)}	110 194	116 220
Udisponerte kredittrammer og tilbud	598 132	608 157
Rembursforpliktelser	4 790	4 432
Andre forpliktelser	51	700
Sum forpliktelser	602 973	613 289
Sum garantiansvar og andre forpliktelser utenfor balansen	713 167	729 508
Pantsatte verdipapirer		393
^{*)} Herav kontragarantert av finansinstitusjoner	311	299

1) DNB Bank ASA har balanseført utlån som juridisk er overført til Eksportfinans, hvor DNB Bank ASA har stilt garanti. Avtalen medfører at DNB Bank ASA fortsatt har rente- og kredittrisiko knyttet til overført portefølje. Balanseført verdi per 31. desember 2015 utgjorde 2,2 milliarder kroner i utlån til kunder, og volumene inngår ikke som garantier i tabellen.

Betingede utfall

DNB-konsernet vil, som en konsekvens av omfattende virksomhet i Norge og i utlandet, regelmessig være part i en rekke rettstvister. Ingen av disse rettstvistene anses å ha vesentlig betydning for vurdering av konsernets finansielle stilling.

DNB-konsernet er involvert i flere klage- og tvistesaker knyttet til strukturerte produkter og andre investeringsprodukter.

Tidligere omtalt søksmål mot syv norske kommuner med krav om oppgjør av rentebytteavtaler til markedsmessige betingelser ble forlikt i andre kvartal 2015 med en negativ resultateffekt for DNB på 159 millioner kroner før skatt.

DNB Markets Inc. (Minc) var sammen med de andre tilretteleggerne saksøkt for amerikanske domstoler etter bistand knyttet til Overseas Shipholding Groups (OSG) utstedelse av 300 millioner amerikanske dollar i Senior Notes i 2010. Det ble i tredje kvartal 2015 inngått et forlik i saken. DNBs andel av forliksoppgjøret utgjorde 250 000 amerikanske dollar (2,2 millioner kroner).

DNB Asset Management AS mottok i januar 2016 varsel om søksmål fra Forbrukerrådet på vegne av andelseiere i verdipapirfondet DNB Norge med krav om erstatning/tilbakebetaling på 750 millioner kroner. Forbrukerrådet gjør gjeldende at verdipapirfondet skal ha blitt forvaltet mindre aktivt enn det andelseierne hadde krav på. Forbrukerrådet har tatt forbehold om å utvide kravet til også å gjelde andelseiere i andre verdipapirfond. DNB Asset Management AS bestrider kravet. Det er ikke gjennomført regnskapsmessig avsetning for kravet.

DNB ASA

Resultatregnskap

	DNB ASA			
	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	Året 2015	Året 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>				
Sum renteinntekter	12	38	108	157
Sum rentekostnader	(61)	(70)	(246)	(299)
Netto renteinntekter	(50)	(32)	(138)	(142)
Provisjonskostnader m.v.	(1)	(1)	(5)	(6)
Andre inntekter ¹⁾	7 188	7 214	7 187	7 214
Netto andre driftsinntekter	7 187	7 213	7 181	7 209
Sum inntekter	7 137	7 182	7 044	7 067
Lønn og andre personalkostnader	(1)	(2)	(6)	(6)
Andre kostnader	(100)	(95)	(402)	(385)
Sum driftskostnader	(101)	(97)	(408)	(391)
Driftsresultat før skatt	7 036	7 085	6 636	6 676
Skattekostnad	(1 923)	(349)	(1 815)	(239)
Resultat for perioden	5 113	6 736	4 821	6 438
Resultat/utvannet resultat per aksje (kroner)	3,14	4,14	2,96	3,95
Resultat per aksje eksklusive virksomhet holdt for salg (kroner)	3,14	4,14	2,96	3,95

Balanser

	DNB ASA	
	31. des. 2015	31. des. 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>		
Eiendeler		
Fordringer på DNB Bank ASA	6 160	5 810
Utlån til andre konsernselskaper ²⁾		1 437
Eierinteresser i konsernselskaper	67 885	66 085
Fordringer på konsernselskaper ¹⁾	8 369	7 214
Sum eiendeler	82 415	80 547
Gjeld og egenkapital		
Kortsiktig gjeld til DNB Bank ASA	6	14
Gjeld til andre konsernselskaper		879
Annen gjeld og avsetninger	10 240	6 193
Langsiktig gjeld til DNB Bank ASA	13 269	12 054
Sum gjeld	23 516	19 140
Aksjekapital	16 288	16 288
Overkurs	22 556	22 556
Annen egenkapital	20 054	22 563
Sum egenkapital	58 899	61 408
Sum gjeld og egenkapital	82 415	80 547

1) Herav konsernbidrag fra DNB Bank AS på 6 849 millioner kroner for året 2015 og 4 230 millioner for året 2014. Konsernbidrag fra DNB Livsforsikring AS utgjorde 2 525 millioner kroner for året 2014. Konsernbidrag fra DNB Forsikring AS utgjorde 150 millioner kroner for året 2015 og 200 millioner for året 2014. Konsernbidrag fra DNB Asset Management Holding AS utgjorde 275 millioner kroner for året 2015.

2) Herav ansvarlig lån til DNB Livsforsikring AS på 1 427 millioner kroner per 31. desember 2014.

Endring i egenkapital

	DNB ASA			
	Aksje- kapital	Overkurs	Annen egenkapital	Sum egenkapital
<i>Beløp i millioner kroner</i>				
Balanse per 31. desember 2013	16 288	22 556	22 315	61 159
Periodens overskudd			6 438	6 438
Avsatt utbytte for 2014 (3,80 kroner per aksje)			(6 189)	(6 189)
Balanse per 31. desember 2014	16 288	22 556	22 563	61 408
Periodens overskudd			4 821	4 821
Avsatt utbytte for 2015 (4,50 kroner foreslått per aksje)			(7 330)	(7 330)
Balanse per 31. desember 2015	16 288	22 556	20 054	58 899

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

DNB ASA utarbeider regnskapet i samsvar med Finansdepartementets årsregnskapsforskrift paragraf 1-6 om bruk av IFRS. En beskrivelse av de regnskapsprinsipper selskapet har lagt til grunn ved avleggelse av regnskapet fremkommer i årsrapporten for 2014.

Nøkkeltall

	DNB-konsernet			
	4. kvartal 2015	4. kvartal 2014	Året 2015	Året 2014
Renteanalyse				
1. Sum gjennomsnittlige rentemarginer, volumvektet (%) ¹⁾	1,21	1,24	1,24	1,24
2. Gjennomsnittlig rentemargin på ordinære utlån til kunder (%) ¹⁾	2,06	2,28	2,15	2,33
3. Gjennomsnittlig rentemargin på innskudd fra kunder (%)	0,10	(0,15)	0,01	(0,22)
Rentabilitet/lønnsomhet				
4. Netto andre driftsinntekter i prosent av samlede inntekter	29,8	27,8	34,5	34,2
5. Kostnadsgrad (%)	28,1	42,2	36,9	41,9
6. Egenkapitalavkastning, annualisert (%)	15,0	12,6	14,5	13,8
7. Risikojustert egenkapitalavkastning, annualisert (%)	11,6	10,3	11,2	12,3
8. Gjennomsnittlig egenkapital inklusive avsatt utbytte (millioner kroner)	176 846	156 352	168 509	149 460
9. Avkastning på gjennomsnittlig risikovektet volum, annualisert (%)	2,31	1,79	2,14	1,89
Soliditet ved utgangen av perioden				
10. Ren kjernekapitaldekning, overgangsregel (%)	14,4	12,7	14,4	12,7
11. Kjernekapitaldekning, overgangsregel (%)	15,3	13,0	15,3	13,0
12. Kapitaldekning, overgangsregel (%)	17,8	15,2	17,8	15,2
13. Ren kjernekapital (millioner kroner)	162 965	142 108	162 965	142 108
14. Risikovektet volum, overgangsregel (millioner kroner)	1 129 373	1 120 659	1 129 373	1 120 659
Utlånsportefølje og nedskrivninger				
15. Periodens individuelle nedskrivninger i prosent av gjennomsnittlige netto utlån til kunder, annualisert	(0,26)	(0,25)	(0,13)	(0,14)
16. Periodens nedskrivninger i prosent av gjennomsnittlige netto utlån til kunder, annualisert	(0,37)	(0,23)	(0,15)	(0,12)
17. Netto misligholdte og netto tapsutsatte engasjementer i prosent av netto utlån	0,76	0,96	0,76	0,96
18. Netto misligholdte og netto tapsutsatte engasjementer ved utgangen av perioden (millioner kroner)	13 982	17 261	13 982	17 261
Likviditet				
19. Innskuddsdekning ved utgangen av perioden (%)	61,2	65,4	61,2	65,4
Kapital eiet eller forvaltet av DNB				
20. Kundemidler under forvaltning ved utgangen av perioden (milliarder kroner)	563	549	563	549
21. Forvaltet kapital ved utgangen av perioden (milliarder kroner)	2 901	2 936	2 901	2 936
22. Gjennomsnittlig forvaltningskapital (milliarder kroner)	3 053	2 857	2 946	2 712
23. Sparemidler ved utgangen av perioden (milliarder kroner)	1 507	1 490	1 507	1 490
Ansatte				
24. Antall årsverk ved utgangen av perioden	11 380	11 643	11 380	11 643
DNB-aksjen				
25. Antall aksjer ved utgangen av perioden (1 000)	1 628 799	1 628 799	1 628 799	1 628 799
26. Gjennomsnittlig antall aksjer (1 000)	1 628 799	1 628 799	1 628 799	1 628 799
27. Resultat per aksje (kroner)	4,11	3,05	14,98	12,67
28. Resultat per aksje ekskl. virksomhet holdt for salg (kroner)	4,10	3,04	15,01	12,68
29. Utbytte per aksje (kroner) ²⁾			4,50	3,80
30. Aksjonæravkastning (%)	1,9	(5,6)	1,9	4,7
31. Direkteavkastning (%)			4,10	3,16
32. Egenkapital per aksje inkl. avsatt utbytte ved utgangen av perioden (kroner)	111,57	97,45	111,57	97,45
33. Aksjekurs ved utgangen av perioden (kroner)	109,80	110,70	109,80	110,70
34. P/E (price/earnings)	6,69	9,07	7,33	8,74
35. P/B (pris/bokført verdi)	0,98	1,14	0,98	1,14
36. Børsverdi (milliarder kroner)	178,8	180,3	178,8	180,3

1) Marginberegningen for finansiell leasing ble justert i tredje kvartal 2015. Tidligere perioder er omarbeidet tilsvarende.

2) Utbytteforslag for 2015.

Se neste side for definisjoner av utvalgte nøkkeltall.

Nøkkeltall (forts.)

Definisjoner

- 1, 2, 3 Basert på nominelle verdier eksklusive nedskrevne lån, målt mot 3-måneders pengemarkedsrente.
- 5 Sum driftskostnader i forhold til sum inntekter. Sum kostnader er eksklusive nedskrivninger på goodwill og andre immaterielle eiendeler.
- 6 Egenkapitalavkastningen er beregnet som aksjonærenes andel av resultat for perioden i forhold til gjennomsnittlig egenkapital.
- 7 Risikojustert egenkapitalavkastning er definert som risikojustert resultat (aksjonærenes andel) i prosent av gjennomsnittlig egenkapital. Risikojustert resultat er et uttrykk for hva resultatet ville vært i en normalisert situasjon blant annet ved at regnskapsførte nedskrivninger på utlån erstattes av normaliserte tap og justering for vesentlige engangsposter.
- 8 Gjennomsnittlig egenkapital er beregnet ut fra regnskapsført egenkapital inklusive avsatt utbytte, men uten hybridkapital slik at beløpet tilsvarer aksjonærenes andel av egenkapitalen.
- 9 Aksjonærenes andel av resultat for perioden i forhold til gjennomsnittlig risikovektet volum.
- 20 Sum midler til forvaltning for eksterne kunder i DNB Asset Management, DNB Livsforsikring og DNB Forsikring.
- 21 Sum eiendeler og kundemidler under forvaltning.
- 23 Sum innskudd fra kunder, kundemidler under forvaltning og aksjeindeksobligasjoner.
- 25 Generalforsamlingen 23. april 2015 ga styret i DNB ASA fullmakt til å kjøpe egne aksjer for samlet pålydende inntil 325 759 772 kroner svarende til 2 prosent av aksjekapitalen. Aksjene skal kjøpes i et regulert marked. Hver aksje kan kjøpes til kurser mellom 10 og 200 kroner per aksje. Fullmakten er gyldig i tolv måneder fra 23. april 2015. Ervervede aksjer skal innløses i henhold til reglene om kapitalnedsettelse. Det er inngått avtale med staten v/Nærings- og fiskeridepartementet som innebærer at det ved innløsning av ervervede aksjer skal foretas en forholdsmessig innløsning av aksjer tilhørende staten slik at statens eierandel holdes konstant.
- 27 Aksjonærenes andel av resultatet i forhold til gjennomsnittlig antall aksjer fratrasket eventuell beholdning av egne aksjer.
- 28 Aksjonærenes andel av resultatet eksklusive resultat virksomhet holdt for salg. Beholdning av egne aksjer er trukket ut ved beregning av antall aksjer.
- 30 Sluttkurs ved utgangen av perioden minus sluttkurs ved begynnelsen av perioden, inkludert utbytte reinvestert i DNB-aksjer den dagen utbytte mottas i forhold til sluttkurs ved begynnelsen av perioden.
- 32 Aksjonærenes andel av egenkapitalen, det vil si uten hybridkapital, ved utgangen av perioden i forhold til antall aksjer.
- 34 Sluttkurs ved utgangen av perioden i forhold til annualisert resultat per aksje.
- 35 Aksjekurs ved utgangen av perioden i forhold til egenkapital per aksje.
- 36 Antall aksjer multiplisert med sluttkurs ved utgangen av perioden.

Resultat- og balanseutvikling

Resultatregnskap

	DNB-konsernet				
	4. kvartal 2015	3. kvartal 2015	2. kvartal 2015	1. kvartal 2015	4. kvartal 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>					
Sum renteinntekter	13 934	14 348	14 425	14 825	15 533
Sum rentekostnader	(4 872)	(5 367)	(5 697)	(6 238)	(6 833)
Netto renteinntekter	9 062	8 981	8 728	8 587	8 700
Provisjonsinntekter m.v.	2 916	2 867	3 244	2 936	3 008
Provisjonskostnader m.v.	(834)	(787)	(755)	(724)	(694)
Netto gevinster på finansielle instrumenter til virkelig verdi	2 164	1 945	1 174	3 400	279
Netto finansresultat, DNB Livsforsikring	(910)	(156)	(87)	(98)	(115)
Netto risikoresultat, DNB Livsforsikring	247	220	245	149	300
Netto forsikringsresultat, DNB Forsikring	141	128	153	99	129
Resultat investeringer etter egenkapitalmetoden	(28)	(1)	(74)	30	44
Netto gevinster på investeringseiendom	122	143	2	2	89
Andre inntekter	35	105	293	329	313
Netto andre driftsinntekter	3 853	4 463	4 194	6 124	3 352
Sum inntekter	12 915	13 444	12 923	14 711	12 052
Lønn og andre personalkostnader	(1 106)	(2 905)	(2 953)	(2 859)	(2 620)
Andre kostnader	(1 931)	(1 806)	(2 056)	(1 997)	(1 896)
Avskrivninger og nedskrivninger varige og immaterielle eiendeler	(590)	(608)	(518)	(583)	(571)
Sum driftskostnader	(3 626)	(5 319)	(5 527)	(5 438)	(5 088)
Driftsresultat før nedskrivninger og skatt	9 290	8 125	7 396	9 273	6 964
Netto gevinster varige og immaterielle eiendeler	(9)	(3)	45	12	42
Nedskrivninger på utlån og garantier	(1 420)	392	(667)	(575)	(821)
Driftsresultat før skatt	7 860	8 514	6 774	8 710	6 184
Skattekostnad	(1 084)	(2 136)	(1 695)	(2 130)	(1 236)
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	28	(14)	(17)	(47)	16
Resultat for perioden	6 804	6 363	5 062	6 533	4 965
Andel tilordnet aksjonærer	6 679	6 238	4 952	6 519	4 965
Andel tilordnet hybridkapitalinvestorer	126	125	110	14	
Resultat for perioden	6 804	6 363	5 062	6 533	4 965
Resultat/utvannet resultat per aksje (kroner)	4,11	3,83	3,04	4,01	3,05

Totalresultat

	DNB-konsernet				
	4. kvartal 2015	3. kvartal 2015	2. kvartal 2015	1. kvartal 2015	4. kvartal 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>					
Resultat for perioden	6 804	6 363	5 062	6 533	4 965
Aktuarielle gevinster og tap, etter skatt	31	(220)	863	(1)	(1 072)
Verdiregulering eiendom	(282)	(131)	181	27	108
Totalresultat allokert til kunder (livsforsikring)	282	131	(181)	(27)	(108)
Øvrige resultatelementer som ikke vil bli reklassifisert til resultatet, etter skatt	31	(220)	863	(1)	(1 072)
Valutakurseffekt ved omregning av utenlandsk virksomhet	2 369	5 326	(697)	2 615	6 294
Sikring av nettoinvestering, etter skatt	(1 578)	(3 411)	402	(1 616)	(3 926)
Totalresultat investeringer etter egenkapitalmetoden ¹⁾	889				
Øvrige resultatelementer som senere kan bli reklassifisert til resultatet, etter skatt	1 680	1 915	(295)	999	2 368
Øvrige resultatelementer for perioden	1 710	1 695	568	998	1 296
Totalresultat for perioden	8 515	8 059	5 629	7 531	6 261

1) DNB har indirekte eierinteresser i Visa Europe gjennom medlemskap i Visa Norge. Verdssettelsen av eierandelen i Visa Europe per 31. desember 2015 ga en gevinst på 889 millioner kroner i totalresultatet. På realisasjonstidspunktet vil verdiøkningen i totalresultatet bli resultatført som "Resultat investeringer etter egenkapitalmetoden". Se note 17.

Resultat- og balanseutvikling (forts.)

Balanser

	DNB-konsernet				
	31. des. 2015	30. sept. 2015	30. juni 2015	31. mars 2015	31. des. 2014
<i>Beløp i millioner kroner</i>					
Eiendeler					
Kontanter og fordringer på sentralbanker	19 317	186 874	158 812	304 558	58 505
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	301 216	238 405	247 774	203 499	373 409
Utlån til kunder	1 542 744	1 531 237	1 491 304	1 476 186	1 438 839
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	289 695	303 757	284 088	287 906	268 302
Aksjer	19 341	23 041	26 149	26 545	26 870
Finansielle eiendeler, kunder bærer risikoen	49 679	46 344	47 512	45 607	42 866
Finansielle derivater	203 029	217 399	181 834	240 881	235 736
Sertifikater og obligasjoner, holdes til forfall	105 224	108 942	111 187	113 611	118 667
Investerings eiendommer	16 734	26 514	28 028	28 422	30 404
Investeringer etter egenkapitalmetoden	9 525	8 450	5 957	5 949	5 866
Immaterielle eiendeler	6 076	6 123	6 153	6 192	6 286
Utsatt skattefordel	1 151	1 315	1 227	1 251	1 213
Varige driftsmidler	8 860	11 838	13 717	13 634	13 830
Eiendeler holdt for salg	200	193	574	678	692
Andre eiendeler	25 739	33 286	37 423	34 962	27 855
Sum eiendeler	2 598 530	2 743 717	2 641 739	2 789 880	2 649 341
Gjeld og egenkapital					
Gjeld til kredittinstitusjoner	161 537	253 332	228 807	263 201	214 214
Innskudd fra kunder	944 428	970 023	969 970	963 102	941 534
Finansielle derivater	154 663	169 045	141 055	191 048	184 971
Verdipapirgjeld	804 928	830 313	775 208	853 410	812 025
Forsikringsforpliktelser, kunder bærer risikoen	49 679	46 344	47 512	45 607	42 866
Forpliktelser til forsikringstagere i DNB Livsforsikring	208 949	205 498	207 260	207 104	216 799
Forsikringsforpliktelser, DNB Forsikring	2 085	2 169	2 211	2 205	1 964
Betalbar skatt	2 093	4 260	3 832	2 983	1 723
Utsatt skatt	7 556	6 601	6 748	6 064	6 018
Annen gjeld	37 675	37 302	50 706	43 997	31 908
Forpliktelser holdt for salg	71	55	76	127	100
Avsetninger	1 285	1 192	1 172	1 121	1 172
Pensjonsforpliktelser	2 549	5 077	4 744	5 941	6 006
Ansvarlig lånekapital	30 953	30 617	28 578	29 542	29 319
Sum gjeld	2 408 451	2 561 828	2 467 879	2 615 450	2 490 619
Aksjekapital	16 257	16 286	16 288	16 285	16 273
Overkurs	22 609	22 609	22 609	22 609	22 609
Hybridkapital	8 353	8 251	8 153	8 068	
Annen egenkapital	142 860	134 743	126 811	127 467	119 841
Sum egenkapital	190 078	181 890	173 860	174 429	158 723
Sum gjeld og egenkapital	2 598 530	2 743 717	2 641 739	2 789 880	2 649 341

Opplysninger om DNB-konsernet

Hovedkontor DNB ASA

Postadresse	Postboks 1600 Sentrum, 0021 Oslo
Besøksadresse	Dronning Eufemias gate 30, Oslo
Telefon	03000 (fra utlandet +47 915 03000)
Internett	dnb.no
Organisasjonsnummer	Foretaksregisteret 981 276 957 MVA

Styret i DNB ASA

Anne Carine Tanum, leder
Tore Olaf Rimmereid, nestleder
Jarle Bergo
Carl A. Løvvik
Vigdis Mathisen
Jaan Ivar Semlitsch
Berit Svendsen

Konsernledelse

Rune Bjerke	Konsernsjef
Bjørn Erik Næss	Konserndirektør finans
Trond Bentestuen	Konserndirektør Personmarked Norge
Kjerstin Braathen	Konserndirektør Bedriftsmarked Norge
Harald Serck-Hanssen	Konserndirektør Storkunder og internasjonal
Ottar Ertzeid	Konserndirektør DNB Markets
Tom Rathke	Konserndirektør Wealth Management
Kari Olrud Moen	Konserndirektør Produkt
Liv Fiksdahl	Konserndirektør IT og Operations
Solveig Hellebust	Konserndirektør HR
Terje Turnes	Konserndirektør Risikostyring
Thomas Midteide	Konserndirektør Kommunikasjon

Investor Relations

Bjørn Erik Næss, konserndirektør finans	tlf. 4150 5201	bjorn.erik.naess@dnb.no
Rune Helland, leder for Investor Relations	tlf. 2326 8400	rune.helland@dnb.no
Amra Koluder, SVP Investor Relations	tlf. 2326 8404	amra.koluder@dnb.no
Thor Tellefsen, Investor Relations/Lang Funding	tlf. 2326 8404	thor.tellefsen@dnb.no

Finanskalender

4. kvartal og foreløpig regnskap 2015	4. februar 2016
Generalforsamling 2016	26. april 2016
Eks utbytte 2016	27. april 2016
Utbetaling av utbytte	fra 4. mai 2016
1. kvartal 2016	28. april 2016
2. kvartal 2016	12. juli 2016
3. kvartal 2016	27. oktober 2016

Andre kilder til informasjon

Års- og kvartalsrapporter

Det utarbeides egne års- og kvartalsrapporter for DNB Bank-konsernet, DNB Boligkreditt, DNB Næringskreditt og DNB Livsforsikring. Rapportene samt en engelskspråklig publikasjon, Fact Book, er tilgjengelige på dnb.no. Års- og kvartalsrapporter kan bestilles ved å sende e-post til investor.relations@dnb.no.

Last ned DNBs IR-app med informasjon om DNB-aksjen fra <http://m.euroland.com/n-dnb/no> eller ved å skanne QR-koden



Kvartalsrapporten er produsert av DNB ved Konsernstab økonomi og regnskap.

Design omslag: Itera / Foto: Anne Valeur

TIL STEDE.
HVER DAG.
NÅR DET GJELDER
SOM MEST.

DNB

Postadresse:
Postboks 1600 Sentrum
N-0021 Oslo

Besøksadresse:
Dronning Eufemias gate 30
Bjørvika, Oslo

dnb.no